
Februar 2025

Årsrapport 2024

Klagenævnet for Specialundervisning

Klagenævnet for
Specialundervisning

ANKESTYRELSEN

Telefon: 33 41 12 00 mandag til tirsdag og torsdag til fredag
klokken 9-15

Postadresse: Ankestyrelsen, 7998 statsservice

Mailadresse: ast@ast.dk

Hjemmeside: www.ast.dk

ISSN nr.: 2794-9273

Indholdsfortegnelse

KAPITEL 1	INDLEDNING	5
KAPITEL 2	KLAGENÆVNETS VIRKSOMHED	8
	Klagenævnets kompetence	8
	Klagenævnets sammensætning	9
	Sagsgangen i en klagesag	10
KAPITEL 3	KLAGESAGER I 2024	15
	Modtagne klager	15
	Afsluttede sager	16
	Realitetsbehandlede sager	19
	Sagsbehandlingstid	22
KAPITEL 4	UDVALGTE EMNER - FOLKESKOLEN	25
	Kommunernes visitering	25
	Sager om skolestart	29
	Nedsat undervisningstid og børn med højt fravær, eller som ikke er i skole	35
	Hjemvisninger	46
	Sager, hvor klagen handler om undervisningstilbuddets beliggenhed	52
KAPITEL 5	KLAGER PÅ FOLKESKOLEOMRÅDET	55
	Klageårsager	55
	Afsluttede folkeskolesager	56
	Realitetsbehandlede folkeskolesager	57
	Henvisningsårsager	58
KAPITEL 6	KLAGER OG UDVALGTE EMNER PÅ UNGDOMSOMRÅDET (STU)	61
	Klageårsager	61
	Afsluttede STU sager	61
	Realitetsbehandlede STU sager	62
	Henvisningsårsager	64
	Udvalgte emner	64
KAPITEL 7	KLAGER OM BØRN, DER IKKE HAR PÅBEGYNDT SKOLEGANGEN	75
KAPITEL 8	KLAGER PÅ VOKSENOMRÅDET	76

KAPITEL 9	KOMMUNERNES SAGSBEHANDLING	78
	Begrundelse	79
	Undersøgelsesprincippet	81
	Lovhenvisning	82
	Genvurdering	83
	Klagevejledning	84
BILAG 1	KOMMUNEOVERSIGT FOLKESKOLESAGER	85
BILAG 2	KOMMUNEOVERSIGT STU-SAGER	89

KAPITEL 1

Indledning

Denne rapport giver et overblik over, hvad Klagenævnet for Specialundervisning har arbejdet med i 2024. Rapporten henvender sig særligt til kommunerne som førsteinstans på området, men også til interesseorganisationer, andre myndigheder og borgere med interesse for området.

Rapporten indeholder både statistik vedrørende nævnets sager, beskrivelser af cases og de temaer, der særligt har været i fokus i 2024. Herudover illustrerer rapporten, hvordan klagenævnet oplever og arbejder med det oplysningsgrundlag i sagerne, som er tilvejebragt i kommunen.

Klagenævnet for Specialundervisning behandler klager over kommunale afgørelser om specialundervisning og specialpædagogisk bistand til børn, unge og voksne. Klagenævnet behandler også klager over afgørelser om særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU). Klagenævnets kompetence er uddybet i [kapitel 2](#).

**KLAGENÆVNET
HAR MODTAGET
FLERE KLAGER OM
FOLKESKOLETIL-
BUD**

Klagenævnet har i 2024 modtaget 507 klager. Størstedelen af klagerne er som i de foregående år klager over specialundervisning i folkeskolen. Antallet af modtagne klager viser en stigning i forhold til 2023. Se mere om klagesagernes fordeling på sagsområder i [kapitel 3](#).

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de realitetsbehandlede sager i klagenævnet var i 2024 4,5 måneder. Til sammenligning var den 4,7 måneder i 2023. Se mere i [kapitel 3](#).

Klagenævnet for Specialundervisning har realitetsbehandlet 332 sager i 2024. Nævnet har været enig i kommunens afgørelse i 38 pct. af sagerne. Det er samme niveau som i 2023, hvor klagenævnet var enig i kommunens afgørelse i 39 pct. af sagerne. Se mere om udfaldet af de realitetsbehandlede sager i [kapitel 3](#).

I folkeskolesagerne ses et lille fald i ændringsprocenten. Klagenævnet har i 2024 ændret 42 pct. af de realitetsbehandlede sager. I 2023 blev 44 pct. af sagerne ændret. Folkeskoleområdet er uddybet i [kapitel 5](#).

På STU-området ses en stigning i hjemvisningsprocenten. Klagenævnet har hjemvist 12 sager, svarende til 29 pct. af sagerne i 2024. I 2023 hjemviste klagenævnet 11 sager, svarende til 21 pct. STU-området er uddybet i [kapitel 6](#).

**BEGRUNDELSES-
MANGLER ER
DEN OFTEST FO-
REKOMMENDE
SAGSBEHAND-
LINGSFEJL I DE
KOMMUNALE
AFGØRELSE**

Rapporten beskriver i [kapitel 4](#) og [kapitel 6](#) nogle udvalgte emner fra klagenævnets arbejde i 2024 på folkeskole- og ungdomsområdet.

Klagenævnet har gennem de seneste år behandlet en del sager med børn, der gennem længere tid ikke har været i skole. Denne tendens har også gjort sig gældende i 2024, hvor barnet i 60 af de 267 behandlede folkeskolesager ikke var i skole under sagens behandling. Se mere i [kapitel 4](#).

På STU-området har klagenævnet i 2024 set eksempler på, at kommunerne har fortolket regelsættet om valgmuligheder forskelligt. Se mere om den unges mulighed for at vælge mellem flere uddannelsessteder i [kapitel 6](#).

Årsrapporten viser desuden, at der i 44 pct. af de realitetsbehandlede sager har været fejl i kommunens sagsbehandling. Den fejl, der oftest forekommer, er utilstrækkelig eller manglende begrundelse til borgeren. Denne fejl har udgjort knap halvdelen af de formelle fejl. Se mere om kommunernes sagsbehandling og hvad en begrundelse skal indeholde i [kapitel 9](#).

I 2024 har klagenævnet offentliggjort to nye K-meddelelser og revideret fem eksisterende. K-meddelelser vejleder om centrale problemstillinger og beskriver nævnets praksis. Klagenævnet har udgivet følgende K-meddelelser i 2024:

K-MEDDELSER I 2024

- K-meddelelse nr. 5 om myndighedsafgørelser om specialundervisning i folkeskolen
- K-meddelelse nr. 17 om klagenævnets prøvelse af "indholdet af den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse"
- K-meddelelse nr. 18 om målgruppen efter lov om særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse
- K-meddelelse nr. 31 om genvurdering af afgørelser
- K-meddelelse nr. 38 om henvisning til behandlings- og specialundervisningstilbud
- K-meddelelse nr. 48 om specialundervisning i ungdomsskolen (ny)
- K-meddelelse nr. 49 om den unges mulighed for at vælge mellem flere uddannelsessteder (ny)

Yderligere information

På <https://ast.dk/naevn/klagenaevnet-for-specialundervisning> kan man læse mere om Klagenævnet for Specialundervisning. Her kan man finde K-meddelelser, som i kort form beskriver og vejleder om centrale problemstillinger, tidligere årsrapporter og oplysninger om klagenævnets arbejde, skabeloner m.m.

KAPITEL 2

Klagenævnets virksomhed

Klagenævnet kan træffe afgørelser i klagesager om:

- Specialundervisning til elever i folkeskolen, i behandlings- og specialundervisningstilbud samt på børne- og ungehjem. Det gælder elever, der har behov for undervisning i specialskole eller specialklasse, og elever med behov for støtte i mindst 9 timer ugentligt i almenklassen.
- Den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU) til unge med særlige behov.
- Henviſning til specialpædagogisk bistand i et regionalt tilbud til børn, der ikke har påbegyndt skolegangen.
- Retlige spørgsmål i sager om specialundervisning for voksne.

Se henholdsvis [kapitel 5](#), [kapitel 6](#), [kapitel 7](#) og [kapitel 8](#) for en uddybende beskrivelse af de fire sagsområder.

KLAGENÆVNETS KOMPETENCE

Regelgrundlaget for klagenævnets virksomhed er fastlagt i en række love og bekendtgørelser. Dette regelgrundlag er nærmere beskrevet nedenfor.

REGELGRUNDLAG FOR KLAGENÆVNETS VIRKSOMHED I 2024

Folkeskoleområdet

- Folkeskoleloven: Lovbekendtgørelse nr. 989 af 27. august 2024 om folkeskolen.
- Specialundervisningsbekendtgørelsen: Bekendtgørelse nr. 693 af 20. juni 2014 om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand.
- Lov om behandlings- og specialundervisningstilbud til børn og unge: Lov nr. 1532 af 12. december 2023.
- Bekendtgørelse nr. 1646 af 12. december 2023 om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand og kvalitetsaftaler mv. i behandlings- og specialundervisningstilbud og på børne- og ungehjem.
- Bekendtgørelse nr. 999 af 15. september 2014 om folkeskolens specialpædagogiske bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.

Ungdomsområdet

- STU-loven: Lovbekendtgørelse nr. 1077 af 11. august 2023 om særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse.
- Bekendtgørelse nr. 1194 af 27. september 2023 om befordring og skabeloner til forløbsplan, ressourcepapir og uddannelsesbevis ved særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU).

Voksenområdet

- Lovbekendtgørelse nr. 1653 af 9. august 2021 om specialundervisning for voksne.
- Bekendtgørelse nr. 378 af 28. april 2006 om specialundervisning for voksne.

Klagenævnets forretningsorden

- Bekendtgørelse nr. 998 af 15. september 2014 om forretningsorden for Klagenævnet for Specialundervisning.

KLAGENÆVNETS SAMMENSÆTNING

Klagenævnet er sammensat af en formand og fire nævnsmedlemmer. Medlemmerne udpeges af børne- og undervisningsministeren efter indstilling fra Kommunernes Landsforening (KL) og Danske Handicaporganisationer (DH). Der udpeges to medlemmer fra hver organisation.

KL kan udpege en sagkyndig rådgiver, der deltager i klagenævnets møder uden stemmeret. Medlemmerne er udpeget for

en fireårig periode.¹ Klagenævnets medlemmer for 2024 har været udpeget siden den 1. januar 2023.

KLAGENÆVNETS SAMMENSÆTNING I 2024

Klagenævnets medlemmer:

- Ankechef Lise Gry Beder (formand)
- Helle Waagner (KL)
- Jørgen Suhr (KL)
- Kitt Boel (DH)
- Brian Pedersen Veie (DH)

Charlotte Djuraas Lund er udpeget som særlig sagkyndig for KL.

Stedfortrædere for medlemmerne er:

- Ankechef Elisabeth Sennels Haxthausen (stedfortræder for formanden) (fra oktober 2024)
- Idrees Haider (KL)
- Rikke Mortensen (KL)
- Merete Elleboe (DH) (fra oktober 2024)
- Medhi Owliaie (DH)

Der er knyttet juridisk og pædagogisk-psykologisk sekretariatsbistand til klagenævnet. Sekretariatet forbereder klagesagerne inden nævnets behandling. Der er to jurister, to konsulenter med pædagogisk-psykologisk baggrund, en kontorfunktionær og en studentermedhjælper i sekretariatet.

Sekretariatet er placeret i Ankestyrelsen. Klagenævnet for Specialundervisning er en uafhængig klageinstans og dermed uafhængig af Ankestyrelsen og børne- og undervisningsministeren ved de enkelte sagers behandling og afgørelse.

SAGSGANGEN I EN KLAGESAG

Når en sag modtages i Klagenævnet for Specialundervisning, bliver den gennemgået af en jurist fra sekretariatet, som vurderer, om klagenævnet har kompetence til at behandle sagen.

I klagenævnet skelnes der mellem afsluttede sager og realitetsbehandlede sager. Samtlige sager, der oprettes i Klagenævnet for Specialundervisning, bliver afsluttet, men det er ikke alle sager, der bliver realitetsbehandlet.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 989 af 27. august 2024 om folkeskolen § 51 a, stk. 1 og 2.

**KLAGENÆVNET
HAR HAFT 12
NÆVNSMØDER I
2024**

EN SAG ER AFSLUTTET, NÅR:

- Klagenævnet har afvist sagen (fx pga. manglende kompetence).
- Klagenævnet har henvist til anden myndighed.
- Borgeren trækker klagen tilbage, eller
- Klagenævnet har behandlet sagen og truffet afgørelse (realitetsbehandlet).

EN SAG ER REALITETSBEHANDLET, NÅR:

- Klagenævnet har behandlet sagen på et nævnsmøde og truffet afgørelse om ændring af kommunens afgørelse.
- Klagenævnet har behandlet sagen på et nævnsmøde og truffet afgørelse om ikke at ændre kommunens afgørelse (stadfæstelse), eller
- Klagenævnet har hjemvist kommunens afgørelse til ny behandling og afgørelse i kommunen (fx hvis kommunen har truffet afgørelse på et utilstrækkeligt grundlag).

Klagenævnet har haft 12 nævnsmøder i 2024. Inden en sag behandles af nævnet, forbereder sekretariatet sagen. Sekretariatet sikrer, at alle relevante oplysninger i sagen er indhentet fra kommunen/skolen og klager. En jurist gennemgår sagen, og en pædagogisk-psykologisk fagkonsulent udarbejder en faglig indstilling til sagen.

En klager kan altid indsende oplysninger under klagesagens behandling. Nævnet har pligt til at inddrage oplysningerne i behandlingen af sagen, også selvom kommunen ikke har været bekendt med oplysningerne i deres behandling af sagen.

Kommunen er ikke part i klagesagen i klagenævnet. Kommunen er en forvaltningsmyndighed, der kan fastsætte, hvad der skal være ret over for borgeren. Kommunens afgørelse kan påklages til klagenævnet, men kommunen får ikke herved partsstatus. Kommunen skal derfor ikke partshøres.

Nævnet behandler sagen på nævnsmøde. Nævnets medlemmer har alle sagens dokumenter og sekretariatets indstilling til sagen til rådighed. Nævnet træffer afgørelse på dette grundlag. Afgørelsen sendes efterfølgende til klager og kommunen.

Afgørelsen er bindende for kommunen og således også for skolelederen. Det betyder også, at kommunen i henhold til god forvaltningsskik skal efterleve klagenævnets afgørelse inden for rimelig tid.

Nedenfor er sagsgangene på klagenævnets forskellige sagsområder gennemgået.

Specialundervisning på folkeskoleområdet

I sager om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til folkeskoleelever og børn, der ikke har påbegyndt skolegangen (regionale tilbud) skal en klage over kommunens afgørelse indgives til kommunen/skolen, inden der er gået fire uger, fra afgørelsen er modtaget.

Kommunen/skolen har herefter fire uger til at genvurdere afgørelsen. Det betyder, at kommunen/skolen skal vurdere, om der med klagen er kommet oplysninger frem, som giver anledning til at træffe en anden afgørelse.²

Efter omstændighederne kan det efter en konkret vurdering give mening at kommunen/skolen kontakter en borger, der klager over en afgørelse fx, hvis klagen indikerer, at borgeren har misforstået afgørelsen, klagen er uklar, eller hvis borgeren efterlyser yderligere vejledning i forhold til klagesagsbehandlingen. En sådan henvendelse skal dog ske under respekt for borgernes adgang til at klage og det forhold, at der er truffet en endelig afgørelse.

Hvis kommunen fastholder sin afgørelse, skal kommunen inden fire uger fra modtagelsen af klagen sende klagen og sagens oplysninger til klagenævnets sekretariat. Se mere om genvurdering i [kapitel 9](#).

Hvis sekretariatet ved oversendelsen af klagen ikke har modtaget alle relevante oplysninger i sagen, bliver kommunen bedt om at sende de manglende oplysninger i forbindelse med, at sagen forberedes til nævnsmøde. Det forekommer også, at sekretariatet selv indhenter supplerende oplysninger fx om kommunens tilbud eller om barnets aktuelle trivsel.

² Reglerne om proceduren for genvurdering fremgår af specialundervisningsbekendtgørelsen §§ 21 og 22.

Forældrene har også altid mulighed for at komme med bemærkninger til sagen, mens den verserer i klagenævnet.

En pædagogisk-psykologisk konsulent og en jurist gennemgår sagen, som bliver forelagt for klagenævnet med en indstilling til afgørelse. Klagenævnet behandler herefter sagen på et møde og træffer afgørelse.

Klagenævnets afgørelser gælder for det skoleår, som kommunens afgørelse handler om.

Den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse – STU

En klage om den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse skal indgives direkte til klagenævnet. Der er ingen klagefrist i disse sager.

Når klagenævnet modtager en klage, bliver kommunen bedt om at sende sagens oplysninger til sekretariatet sammen med en udtalelse, der forholder sig til den unges/partsrepræsentantens konkrete klagepunkter og beskriver kommunens sagsbehandling.

Når sagens oplysninger og udtalelsen er modtaget, undersøger sekretariatet, om alle relevante oplysninger er vedlagt, og om der er behov for at indhente yderligere oplysninger fra kommunen.

Den unge/partsrepræsentanten har altid mulighed for at komme med bemærkninger til sagen, mens den verserer i klagenævnet.

En pædagogisk-psykologisk konsulent og en jurist gennemgår sagen, som bliver forelagt for klagenævnet med en indstilling til afgørelse. Klagenævnet behandler herefter sagen på et møde og træffer afgørelse.

Specialundervisning for voksne

En klage over en afgørelse om specialundervisning for voksne skal indgives direkte til klagenævnet. Klagen skal indgives senest fire uger efter modtagelsen af kommunens afgørelse.

Når klagenævnet modtager en klage over specialundervisning for voksne, bliver kommunen bedt om en udtalelse og om at sende sagens oplysninger til sekretariatet.

Borgeren har altid mulighed for at komme med bemærkninger til sagen, mens den verserer i klagenævnet.

En jurist behandler sagen og klagenævnets formand træffer efter bemyndigelse fra nævnet afgørelse i sagen. Der er alene

tale om en juridisk vurdering, og sagen behandles ikke på et nævnsmøde.

Klagenævnet kan i sager om specialundervisning for voksne kun tage stilling til retlige spørgsmål, fx om kommunen har anvendt saglige hensyn ved sin skønsudøvelse, og om afgørelsen er begrundet.

Klagenævnet kan ikke tage stilling til, om borgeren skal have specialundervisning eller ej, eller om indholdet af tilbuddet kan tilgodese borgeren.

KAPITEL 3

Klagesager i 2024

Dette kapitel handler om de sager, der er modtaget og afsluttet i Klagenævnet for Specialundervisning i 2024. Der gives et overblik over antallet af modtagne klager, afsluttede klagesager, realitetsbehandlede klagesager og sagsbehandlingstid.

[Kapitel 5](#) drejer sig om klagesagerne på folkeskoleområdet, og [kapitel 6](#) handler om klagesagerne vedrørende den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU).

MODTAGNE KLAGER

**507 MODTAGNE
KLAGER I 2024**

Klagenævnet for Specialundervisning har i 2024 modtaget 507 klager. Det er en stigning på 11 procent i forhold til 2023, hvor klagenævnet modtog 454 klager.

Tabel 3.1 viser, at stigningen i klagesager fordeler sig på alle sagsområder bortset fra klagesager om børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.

Det er alene kommunernes afgørelser om visitering af specialpædagogisk bistand i regionale tilbud til børn, der ikke har påbegyndt skolegangen, hvor der er klageadgang til Klagenævnet for Specialundervisning. Klager over kommunale tilbud til børn, der ikke har påbegyndt skolegangen, ligger uden for klagenævnets kompetence. Se [kapitel 7](#).

TABEL 3.1 FORDELING AF MODTAGNE KLAGER INDEN FOR KLAGENÆVNETS SAGSOMRÅDER³

Klagenævnets sagsområder	2022	2023	2024
Folkeskole	288	350	412
Ungdom (STU)	51	65	61
Voksen	23	38	34
Børn, der ikke har påbegyndt skolegangen	0	1	0
I alt	362	454	507

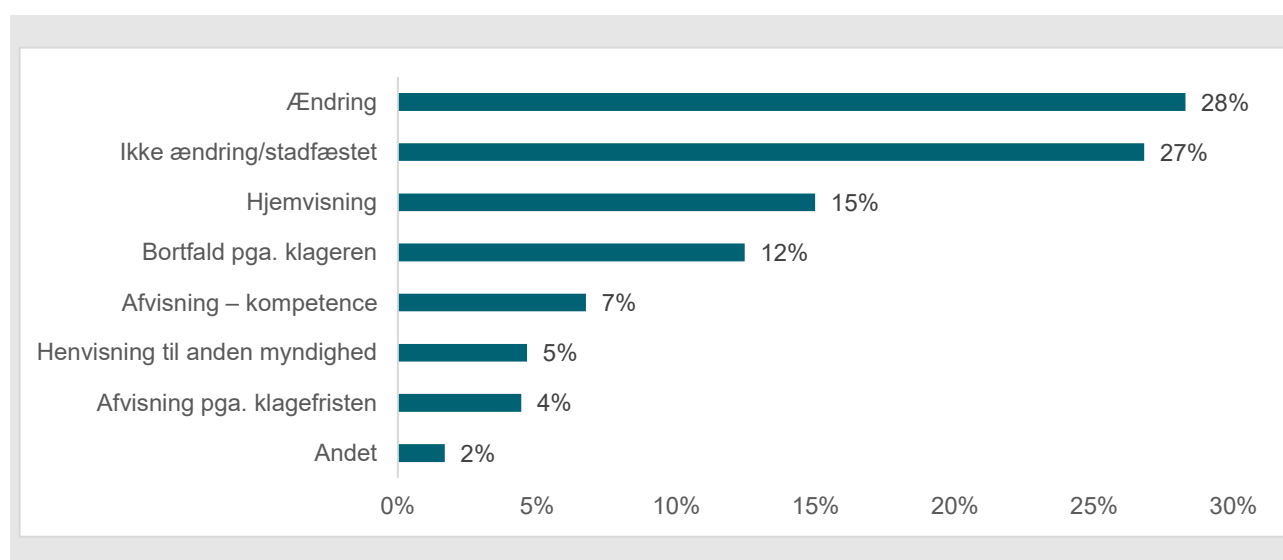
³ Tallene for modtagne klager på folkeskoleområdet stemmer ikke overens med tidligere årsrapporter, da der er foretaget efterregistreringer for folkeskolesager modtaget i 2022 og 2023.

AFSLUTTEDE SAGER

Klagenævnet har i 2024 afsluttet 474 klagesager. Antallet af modtagne og afsluttede sager på et år er ikke det samme, da sager, der er modtaget sidst på året, først bliver afsluttet i det nye år. I 2023 blev der afsluttet 444 sager.

I figur 3.1 ses udfaldet af de afsluttede klagesager. Figuren viser både de sager, der fx er blevet afvist, fordi nævnet ikke har kompetence til at behandle klagen, dem der er blevet henvist til anden myndighed, og de sager, der er blevet realitetsbehandlet og er blevet ændret, stadfæstet eller hjemvist.

FIGUR 3.1 UDFALDET AF ALLE AFSLUTTEDE SAGER I 2024

Ikke ændring/stadfæstet, ændring og hjemvisning.

Se om de realitetsbehandlede sager [nedenfor](#) og i [kapitel 5](#), [kapitel 6](#), [kapitel 7](#) og [kapitel 8](#).

Bortfald pga. klager

12 pct. af sagerne er afsluttet med "bortfald pga. klager". Det er tilfælde, hvor forældrene/borgeren har valgt at trække klagen tilbage. I de fleste tilfælde skyldes det, at barnet/den unge under sagens behandling i klagenævnet har fået det ønskede specialundervisningstilbud eller STU-tilbud i kommunen.

Klagenævnet opfordrer i den forbindelse kommunerne til at være opmærksomme på at orientere klagenævnet, hvis kommunen påtænker og/eller træffer afgørelse om et nyt undervisningstilbud, mens klagen er sendt til behandling i klagenævnet.

Afvisning – kompetence

Klagenævnet for Specialundervisning har i 2024 afvist 7 pct. af sagerne, da klagenævnet ikke har haft kompetence til at behandle dem.

Klagenævnets kompetence i folkeskolesagerne følger af folkeskolelovens § 51, jf. § 20, stk. 2.

PÅ FOLKESKOLEOMRÅDET KAN DER KLAGES OVER:

- Specialskole (inkl. specialundervisning i behandlings- og specialundervisningstilbud samt på børne- og ungehjem)
- Specialklasse
- Støtte i mindst 9 undervisningstimer á 60 minutter ugentligt i en almen folkeskoleklasse
- Anden specialpædagogisk bistand, som gives i tilknytning til specialundervisning
- Specialpædagogisk bistand i et regionalt tilbud til børn, der ikke har påbegyndt skolegangen.

Klagenævnet afviser at behandle en klage på folkeskoleområdet, når den ikke vedrører en afgørelse om specialundervisning. Klagenævnet kan således ikke behandle klager over afgørelser om fx transport til og fra skole og indplacering på klassetrin.

Klagenævnet har heller ikke kompetence til at tage stilling til, om et barn har behov for behandling efter barnets lov eller til at behandle sager om det frie skolevalg.

PÅ STU-OMRÅDET KAN DER KLAGES OVER⁴:

- Målgruppevurderingen af den unge – om den unge er i målgruppen for en STU
- Afslag på uddannelsen, selvom den unge er i målgruppen
- Ikke at give den unge mulighed for at vælge mellem flere forskellige relevante uddannelsessteder
- Indholdet af uddannelsen
- Hvor stor en andel af det årlige timetal, der for den enkelte unge skal anvendes til praktiske aktiviteter, herunder praktik
- Afslag på anmodning om at afbryde uddannelsen midlertidigt
- Afslag på fravigelse af alderskravet i forbindelse med genoptagelse af uddannelsen
- Kommunens afbrydelse af ungdomsuddannelsen

Klagenævnet afviser at behandle en klage, hvis den ikke vedrører en afgørelse om ovenstående. Fx afvises klager over afgørelser om betaling af transport til uddannelsesstedet og afgørelser om botilbud.

Henvisning til anden myndighed

Sagerne bag de 5 pct. i figur 3.1, hvor klagenævnet henviser til en anden myndighed, dækker over de tilfælde, hvor forældrene i folkeskolesager indsender klager direkte til klagenævnet.

Det følger af folkeskoleloven, at en klage til klagenævnet skal indgives til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Giver den myndighed, der har truffet afgørelsen, ikke klageren medhold, sender myndigheden sagen videre til klagenævnet.

Forældrene vælger i en række tilfælde at sende en klage direkte til klagenævnet, fordi de ikke kan få en skriftlig afgørelse fra kommunen/skolen. Når klagenævnet modtager en klage direkte fra forældrene, sendes den tilbage til kommunen/skolen

⁴ LBK nr. 1077 af 11. august 2023 § 12, stk. 2 og VEJ nr. 10003 af 21. november 2024 pkt. 23.

med en anmodning om en stillingtagen til klagen. Sagen bliver herefter afsluttet i klagenævnet. Hvis kommunen/skolen derefter genvurderer sagen og ikke giver forældrene medhold, sender kommunen/skolen klagen videre til klagenævnet, som opretter en ny sag og behandler klagen.

Afvisning på grund af klagefristen

Klagenævnet har afvist ca. 4 pct. af sagerne, fordi klagen er indgivet for sent.

I folkeskole- og voksensager er klagefristen fire uger fra dagen, hvor afgørelsen modtages. Ved brug af digital post lægger klagenævnet som udgangspunkt til grund, at afgørelsen er kommet frem samme dag, som den er sendt. Klagefristen udløber samme ugedag, som afgørelsen er kommet frem. Det vil sige, at hvis afgørelsen kommer frem en onsdag, udløber klagefristen om onsdagen fire uger senere.

Hvis en klage ikke er indgivet inden for klagefristen på fire uger, skal kommunen/skolen straks sende klagen til klagenævnet med angivelse af, at klagefristen ikke er overholdt.

Det er alene klagenævnet, der kan dispensere fra en overskredet klagefrist. Kommunen/skolen kan ikke give klager en længere klagefrist. Klagenævnet foretager en konkret vurdering af, om der er oplysninger i sagen, der kan begrunde, at klagenævnet alligevel bør behandle sagen på trods af, at klagen er indgivet for sent.

Klager har altid mulighed for at indgive en foreløbig klage inden for klagefristen, som efterfølgende kan uddybes, eller trækkes, hvis klager finder ud af, at tilbuddet er godt nok, og man alligevel ikke ønsker at klage.

Der er ingen klagefrist på STU-området.

**332 REALITETS-
BEHANDLEDE
SAGER I 2024**

REALITETSBEHANDLEDE SAGER⁵

Størstedelen af de afsluttede sager i 2024 er blevet realitetsbehandlet. Se mere om sagsgangen i en klagesag i [kapitel 2](#).

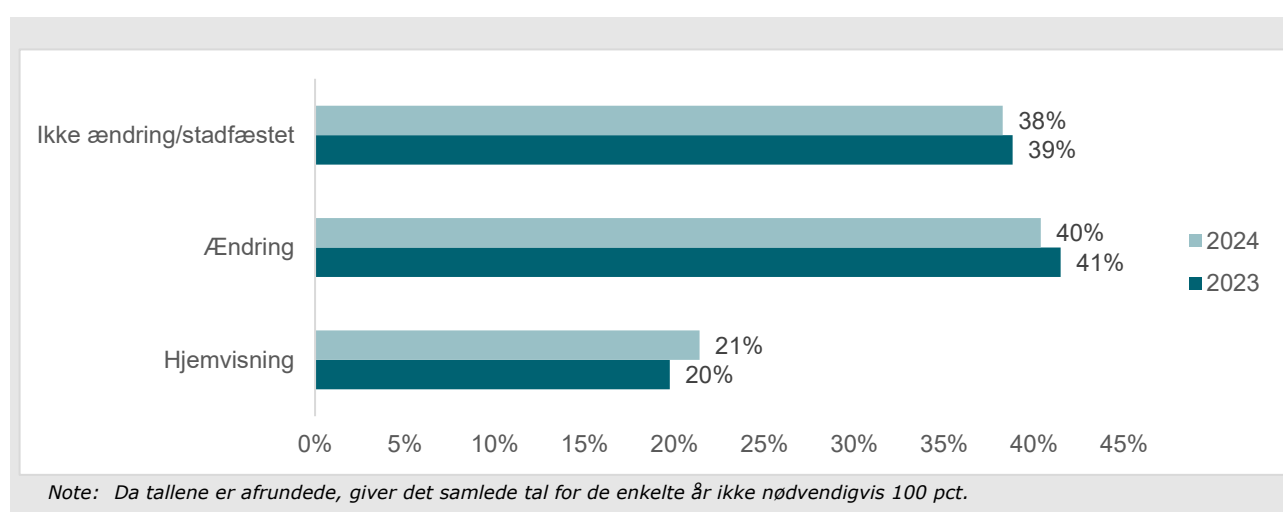
⁵ Realitetsbehandlede sager er hjemviste, ændrede, ophævede og stadfæstede sager. Afviste, henviste og bortfaldne sager tæller ikke med i realitetsbehandlede sager.

TABEL 3.2 REALITETSBEHANDLEDE SAGER I PERIODEN 2022-2024

Årstal	2022	2023	2024
Antal realitetsbehandlede sager	304	299	332

Af de 474 afsluttede sager har Klagenævnet for Specialundervisning i 2024 realitetsbehandlet 332 sager, hvilket svarer til 70 pct.

FIGUR 3.2 UDFALDET AF REALITETSBEHANDLEDE SAGER I 2024 OG 2023

Ændring

Klagenævnet har ændret kommunens afgørelse i 40 pct. af de realitetsbehandlede sager. Det er samme niveau som i 2023, hvor klagenævnet ændrede 41 pct. af sagerne.

Klagenævnet kan kun ændre kommunens afgørelse om et undervisningstilbud i en almenklasse i folkeskolen til et undervisningstilbud i en specialklasse eller på en specialskole, hvis vægtige faglige grunde taler for det.⁶

Klagenævnet kan i øvrigt kun ændre kommunens afgørelse om specialundervisning, hvis nævnet vurderer, at et andet specialundervisningstilbud i klart højere grad imødekommer elevens undervisningsbehov.

Klagenævnet kan ikke træffe afgørelse om, at en elev skal henvises til specialklasse på en bestemt skole eller til en bestemt specialskole.⁷

⁶ Lovbekendtgørelse nr. 989 af 27. august 2024 om folkeskolen § 51 c, stk. 1.

⁷ Lovbekendtgørelse nr. 989 af 27. august 2024 om folkeskolen § 51 c, stk. 2.

Klagenævnets afgørelser om målgruppe for STU beror på en konkret vurdering af, om den unge vil kunne gennemføre en anden ungdomsuddannelse, eventuelt med støtte. Se også [kapitel 6](#).

I de STU-sager, der handler om valg af uddannelsessted, vurderer klagenævnet, om kommunens valg af uddannelsessted kan imødekomme den unges vanskeligheder, behov og interesser og de faglige, personlige og sociale mål, der er opstillet for den unges uddannelsesforløb, herunder om kommunen har opfyldt sin forpligtelse til at give den unge mulighed for at vælge mellem flere uddannelsessteder.

Ikke ændring/stadfæstelse

Klagenævnet har været enig i kommunens afgørelse i 38 pct. af de realitetsbehandlede sager. Det er samme niveau som i 2023, hvor klagenævnet var enig i kommunens afgørelse i 39 procent af sagerne.

Hjemvisning

Nogle af de realitetsbehandlede sager er ikke behandlet på nævnsmøder, men er afgjort af formanden for klagenævnet efter bemyndigelse fra nævnet.⁸ Det kan være sager, hvor sagen skal hjemvises til ny behandling og afgørelse i kommunen, fordi sagen ikke er oplyst tilstrækkeligt til, at nævnet kan vurdere barnets eller den unges behov. Det kan også være sager, hvor kommunen ikke har anvendt de materielle regler korrekt.

Klagenævnet har i 2024 hjemvist 21 pct. af sagerne til fornyet behandling i kommunerne. Det er samme niveau som i 2023, hvor klagenævnet hjemviste 20 pct. af de realitetsbehandlede sager.

Kommunen skal som forvaltningsmyndighed oplyse sagen tilstrækkeligt, inden der træffes afgørelse. Det betyder, at hvis kommunen har truffet afgørelse om specialundervisning eller truffet afgørelse om STU, målgruppe eller uddannelsessted, på et grundlag, der ikke er tilstrækkeligt, kan klagenævnet blive nødt til at sende sagen tilbage til kommunen (hjemvise), så de nødvendige oplysninger kan blive tilvejebragt.

Se mere om hjemvisning grundet manglende oplysninger på folkeskoleområdet i [kapitel 4](#).

⁸ Klagenævnet kan bemyndige formanden for klagenævnet til at træffe afgørelse i visse sager, jf. § 9 i forretningsorden for Klagenævnet for Specialundervisning (Bekendtgørelse nr. 998 af 15. september 2014).

Det kan også være nødvendigt for klagenævnet at hjemvise en sag, hvis kommunen i afgørelsen har fortolket lovgivningen forkert, og det har haft betydning for resultatet. Se mere om hjemvisning grundet forkert anvendelse af de materielle regler på STU-området i [kapitel 6](#).

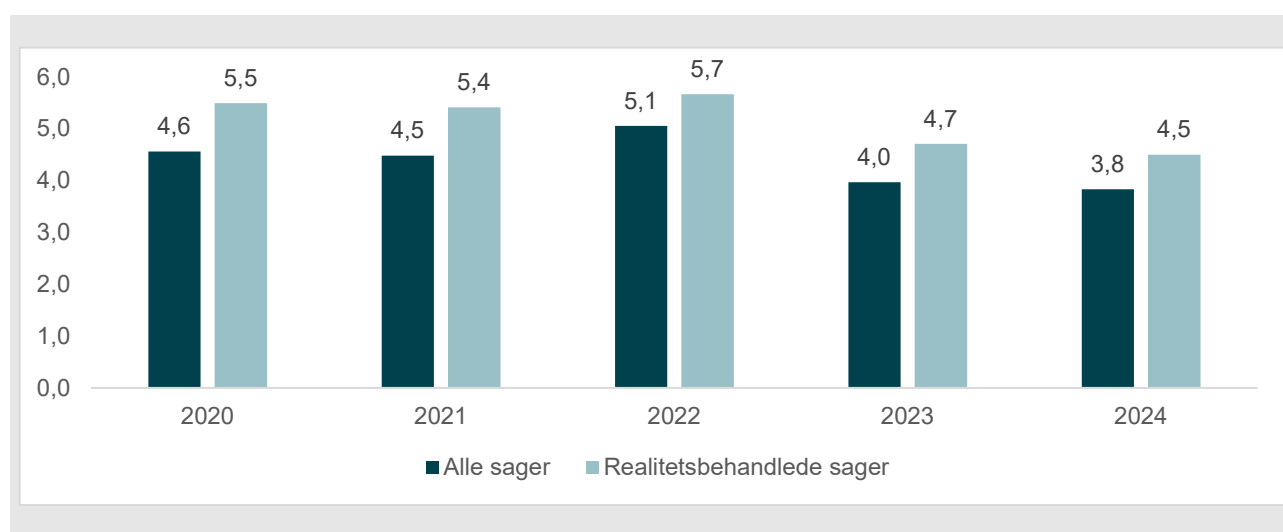
En hjemvisning betyder, at kommunens afgørelse er ugyldig. Når klagenævnet hjemviser en sag, betyder det, at klagenævnet ophæver kommunens afgørelse.

Ved hjemvisning afsluttes sagen i klagenævnet. Kommunens nye afgørelse kan der klages over.

SAGSBEHANDLINGSTID

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for alle sager i 2024 var på 3,8 måneder. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de sager, hvor sagerne har været behandlet på et nævnsmøde eller er blevet hjemvist (de realitetsbehandlede sager) var i 2024 på 4,5 måneder.

FIGUR 3.3 SAGSBEHANDLINGSTID I PERIODEN 2020-2024 (ANTAL MÅNEDER)

De realitetsbehandlede sager har en længere sagsbehandlingstid end de sager, der bliver afsluttet med en afvisning på grund af manglende kompetence, overskridelse af klagefristen eller henvisning til anden myndighed. Det skyldes, at sagernes forløb er anderledes, fordi de skal behandles og afgøres på et nævnsmøde. De sager, hvor klagen bliver afvist, fx fordi nævnet ikke har kompetence til at behandle sagen, eller fordi klageren trækker sin klage tilbage, bliver ikke behandlet på nævnsmøde. Se [kapitel 2](#) om klagenævnets virksomhed.

Sagsbehandlingstiden bliver løbende påvirket af antallet af modtagne klager samt af tidspunktet for, hvornår i skoleåret kommunerne træffer afgørelse om deres visitation til et undervisningstilbud. Se mere herom i [kapitel 4](#).

Det påvirker også sagsbehandlingstiden, når der i de enkelte sager mangler oplysninger, som skal indhentes fra kommunen, eller når sekretariatet må afvente nye oplysninger, som borgen ønsker inddraget.

Det er i den forbindelse et særligt opmærksomhedspunkt for klagenævnet, at der i en meget stor andel af folkeskolesagerne er behov for at indhente flere oplysninger fra kommunerne, selv om oplysningerne kunne have været medsendt i forbindelse med oversendelsen af klagen til klagenævnet.

DOKUMENTER, DER SKAL MEDSENDES KLAGEN

Specialundervisningsbekendtgørelsen (*BEK nr. 693 af 20. juni 2014*)

§ 22, stk. 4. Samtidig med, at klagen sendes til klagenævnet, jf. stk. 2 og 3, sender myndigheden følgende dokumenter til klagenævnet:

- 1) Den oprindelige afgørelse, som forældrene har klaget over.
- 2) Aktuel skoleudtalelse og meddelelsesbog.
- 3) En beskrivelse af det tilbudte undervisningstilbud, der klages over.
- 4) Den pædagogisk-psykologiske vurdering med forslag til den nærmere ordning af den specialpædagogiske bistand.
- 5) Relevante faglige udtalelser om eleven fra andre sagkyndige, herunder eventuelt en udtalelse fra den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO).
- 6) Relevante mødereferater mellem forældrene, skolen, kommunen m.fl.

Det fremgår også af klagenævnets hjemmeside, hvilke oplysninger kommunerne skal sørge for at sende med til brug for klagesagsbehandlingen. Se mere her:

Dokumenter, som kommunen skal sende til Klagenævnet for Specialundervisning — Ankestyrelsen (ast.dk)

På hjemmesiden kan der også findes inspiration til, hvad en beskrivelse af undervisningstilbuddet kan indeholde samt en skabelon til brug for udarbejdelse af en skoleudtalelse.

Det har siden efteråret 2020 været muligt at anvende Ankestyrelsens web-ankeskema, når kommunen skal sende klagesager på folkeskoleområdet til klagenævnet. I web-ankeskemaet bliver den kommunale medarbejder guidet til at vedlægge de akter, der er nødvendige for, at klagenævnet kan behandle den konkrete sag.

Klagenævnet opfordrer alle kommuner til at benytte sig af web-ankeskemaet ved oversendelse af klagesager.

Web-ankeskemaet kan findes via virk.dk. Her logges ind via Nem-login.

Læs mere om Ankestyrelsens web-ankeskema her:

<https://ast.dk/om-ankestyrelsen/blanketter/ankeskema-til-kommuner/ankeskema>

<https://ast.dk/om-ankestyrelsen/blanketter/ankeskema-til-kommuner/akter/akter>

KAPITEL 4

Udvalgte emner - folkeskolen

Kapitlet handler om udvalgte emner på folkeskoleområdet fra klagenævnets arbejde i 2024.

I kapitlet bruges eksempler for at vise nogle af de forskellige problematikker, der har været i sagerne. I den sammenhæng er det vigtigt at gøre opmærksom på, at de anvendte eksempler er konstruerede og forenklede. Alle sager bliver individuelt behandlet, og da mange forskellige faktorer i sagerne spiller ind, kan der være forskellige afgørelsesudfald på to sager, der umiddelbart forekommer ens.

På folkeskoleområdet har klagenævnet i 2024 valgt at belyse følgende emner nærmere:

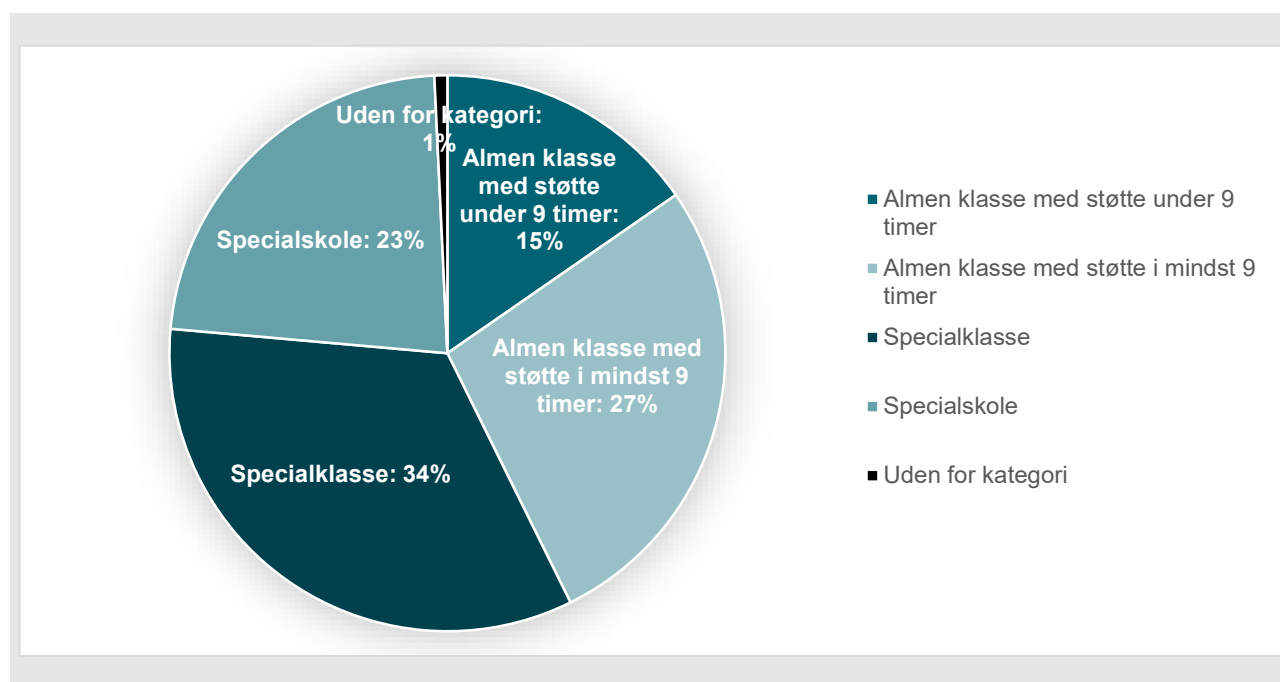
- Kommunernes visitering
- Sager om skolestart
- Nedsat undervisningstid og børn med højt fravær, eller som ikke kommer i skole
- Hjemvisninger
- Sager, hvor klagen handler om undervisningstilbuddets beliggenhed

KOMMUNERNES VISITERING

Klagenævnet registrerer det undervisningstilbud, kommunen eller skolen har visiteret barnet til.

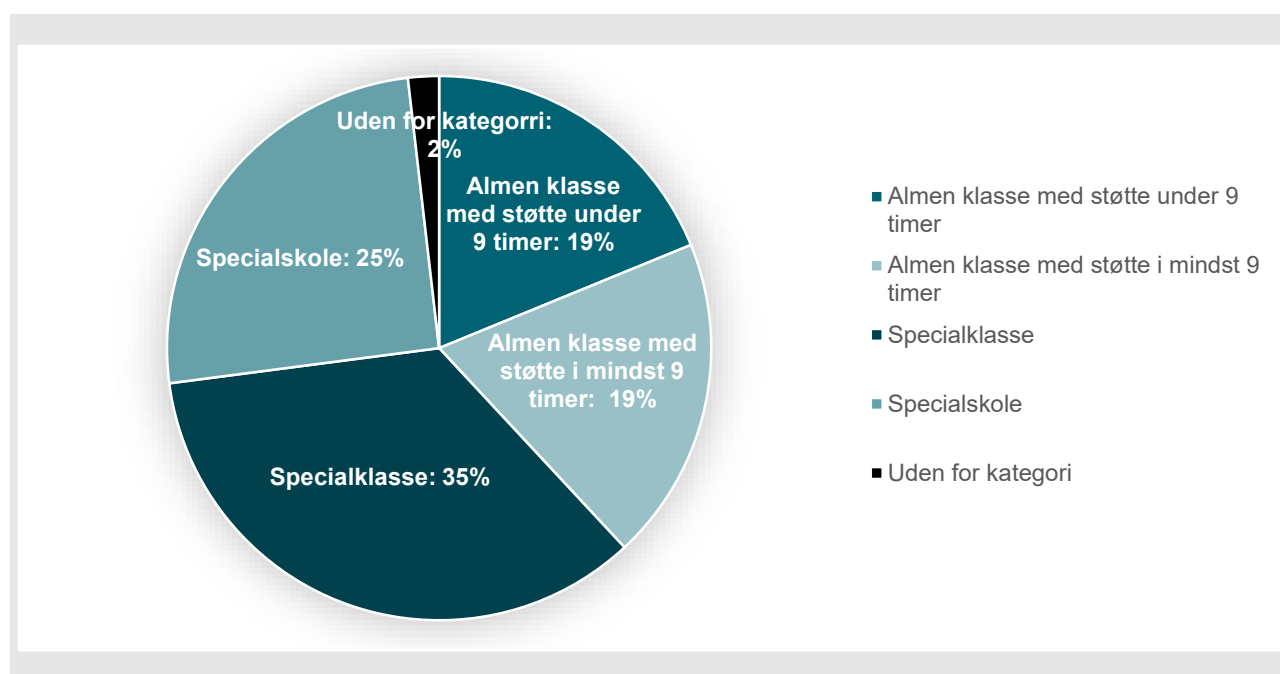
I de 267 realitetsbehandlede folkeskolesager, nævnet har afgjort i 2024, fordeler kommunernes visitering sig på følgende måde:

FIGUR 4.1 KOMMUNERNES VISITERING I 2024

I 2023 så fordelingen ud som vist nedenfor i figur 4.2:

FIGUR 4.2 KOMMUNERNES VISITERING I 2023

I 2024 ligger andelen af sager, hvor kommunen har givet afslag på specialundervisning og vurderet, at elevens undervisningsbehov kan tilgodeses inden for rammerne af den almene undervisning, på 15 pct. Dette er et fald sammenlignet med 2023, hvor kommunerne i 19 pct. af sagerne traf afgørelse

om, at eleven ikke skal tilbydes specialundervisning og kan indgå i den almindelige undervisning med støtte i mindre end 9 klokketimer ugentligt. I 2022 traf kommunerne til sammenligning afgørelse om, at eleven kunne indgå i en almindelig klasse uden tildeling af specialundervisning i mindst 9 timer om ugen i 28 pct. af sagerne.

Der ses omvendt en stigning i andelen af klagesager, hvor kommunen har tildelt eleven specialundervisning i form af støtte i mindst 9 ugentlige undervisningstimer i den almene klasse. I 2024 er der visiteret til specialundervisning i en almen klasse i 27 pct. af klagesagerne, mens det i 2023 gjorde sig gældende i 19 pct. af sagerne. I 2022 og 2021 udgjorde visitering til specialundervisning i mindst 9 timer om ugen i en almen klasse henholdsvis 15 og 17 pct. af sagerne.

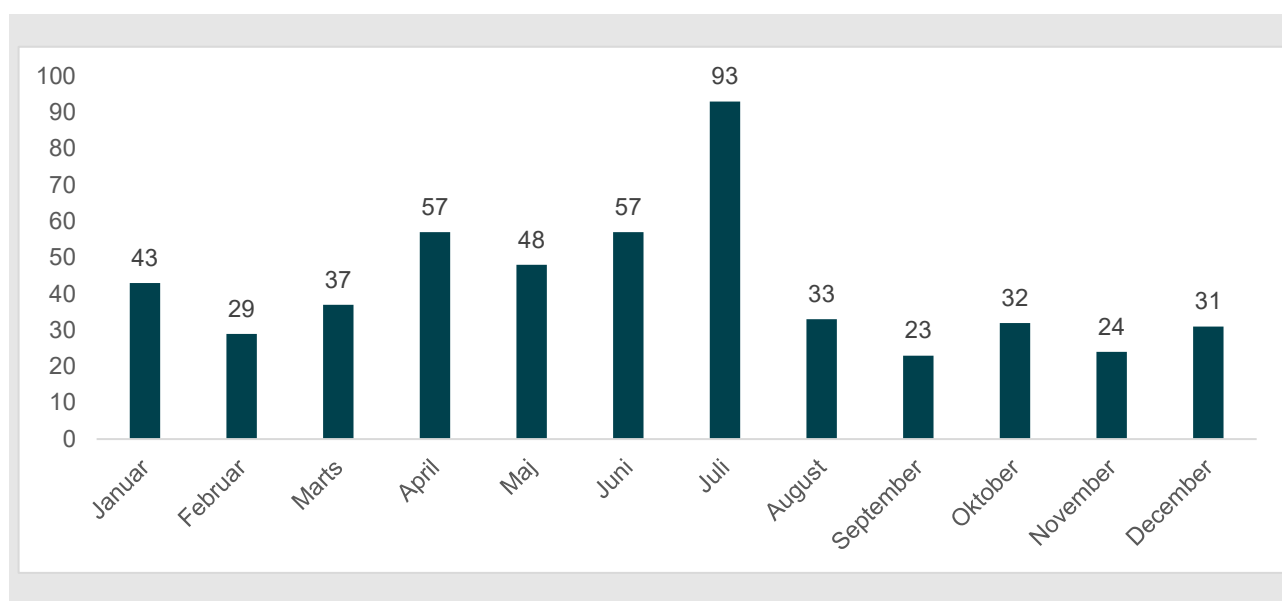
Andelen af sager, hvor afgørelserne handler om kommunernes visitation til specialklasse, ligger i 2024 på 34 pct. Det er i samme niveau som i 2023, hvor kommunerne visiterede til specialklasse i 35 pct. af sagerne. Tidligere har andelen af klagesager, hvor kommunen har visiteret til specialklasse, ligget på et højere niveau. I 2020 og 2019 udgjorde andelen til sammenligning 41 og 42 pct. af folkeskolesagerne.

I 2024 ligger andelen af sager, hvor kommunerne har visiteret til specialskole, på 23 pct. Det er et lille fald sammenlignet med 2023 og 2022, hvor de udgjorde 25 pct. af sagerne. I 2021 udgjorde de 28 pct. af sagerne. Andelen af klagesager, hvor kommunerne har visiteret til specialskole, ligger dog fortsat højere end i 2020 og 2019, hvor visitation til specialskole udgjorde henholdsvis 18 og 17 pct. af sagerne på folkeskoleområdet.

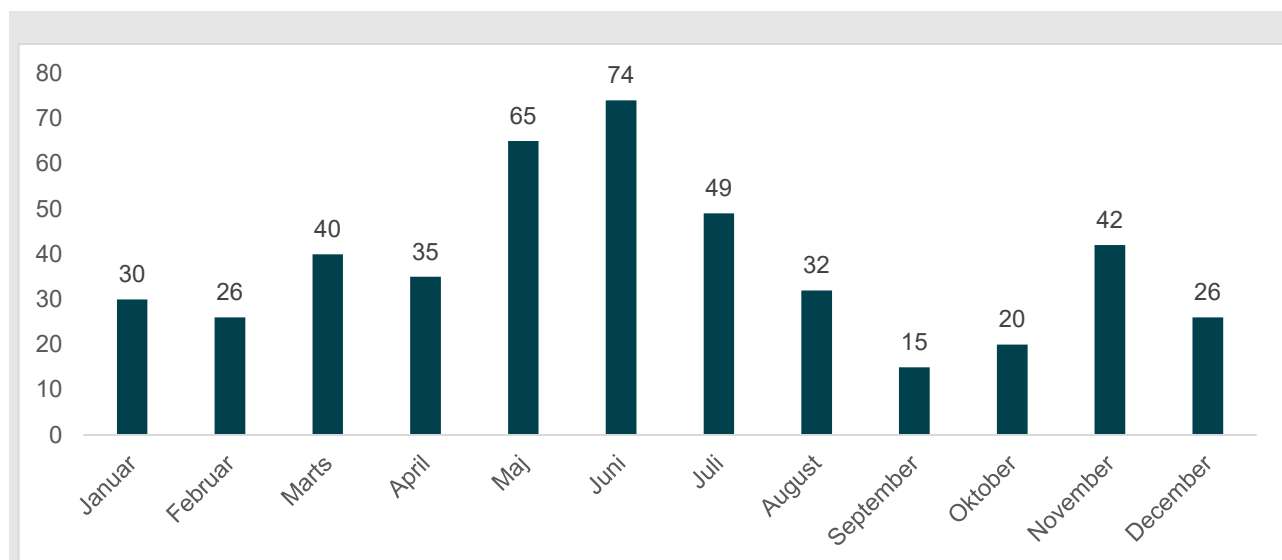
I nogle af de sager klagenævnet modtager, har kommunen visiteret eleven til specialundervisning i et behandlings- og specialundervisningstilbud. Klagenævnet kan ikke tage stilling til barnets eller den unges behov for behandling efter barnets lov, men har kompetence til at træffe afgørelse om undervisningsdelen i et behandlings- og specialundervisningstilbud. Klagenævnet registrerer disse sager som visitation til specialskole. Det betyder, at nogle af sagerne, hvor kommunerne har visiteret til specialskole i figur 4.1 og 4.2, også er sager, hvor kommunen har visiteret eleven til specialundervisning i et behandlings- og specialundervisningstilbud.

Sagerne, under uden for kategori, kan fx være sager, hvor kommunen har visiteret til et undervisningstilbud i ungdomsskoleregion⁹, og hvor forældrene har ønsket et specialundervisningstilbud i folkeskolen.

FIGUR 4.3 FORDELING AF KLAGER MODTAGET I 2024

FIGUR 4.4 FORDELINGEN AF KLAGER MODTAGET I 2023

Note: grundet efterregistreringer stemmer antallet og fordelingen af modtagne sager ikke med sidste års rapport.

⁹ Ungdomsskolen er et alternativ til folkeskolen. Ungdomsskolen kan ikke udgøre et specialundervisningstilbud efter folkeskolelovens regler om specialundervisning.

I lighed med tendensen de sidste par år har klagenævnet også i 2024 modtaget mange sager tæt på eller i skolernes sommerferie.

Af figur 4.3 fremgår det, at klagenævnet i 2024 modtog 57 sager i juni måned og 93 sager i juli, svarende til 30 pct. af årets samlede antal sager.

Af figur 4.4 fremgår det, at klagenævnet i 2023 modtog 74 sager i juni måned og 49 sager i juli, svarende til 27 pct. af årets samlede antal sager.

Tendensen til flere modtagne sager tæt på eller i sommerferien har været den samme tilbage til 2019, hvor klagenævnet modtog 66 klagesager i juli måned mod 36 klager året før i juli 2018.

Den sene visitering til undervisningstilbud betyder, at klager over kommunernes afgørelser først bliver behandlet i klagenævnet i det nye skoleår.¹⁰ Forældre og elever får altså først en afgørelse fra klagenævnet, når det nye skoleår er gået i gang.

Klagenævnet opfordrer i den forbindelse til, at kommunerne er opmærksomme på at få skrevet i afgørelserne, hvornår de gælder fra, og hvilket skoleår der er tale om.

SAGER OM SKOLESTART

Klagenævnet har i 2024 modtaget og behandlet et stigende antal klager over afgørelser om specialundervisning på folkeskoleområdet. Se mere om udviklingen generelt i de realitetsbehandlede folkeskolesager i [kapitel 5](#).

Tendensen gør sig også gældende i forhold til afgørelser om specialundervisningstilbud til skolestartere.

¹⁰ Efter folkeskolelovgivningen skal der ske en løbende visitation på grundlag af elevens behov.

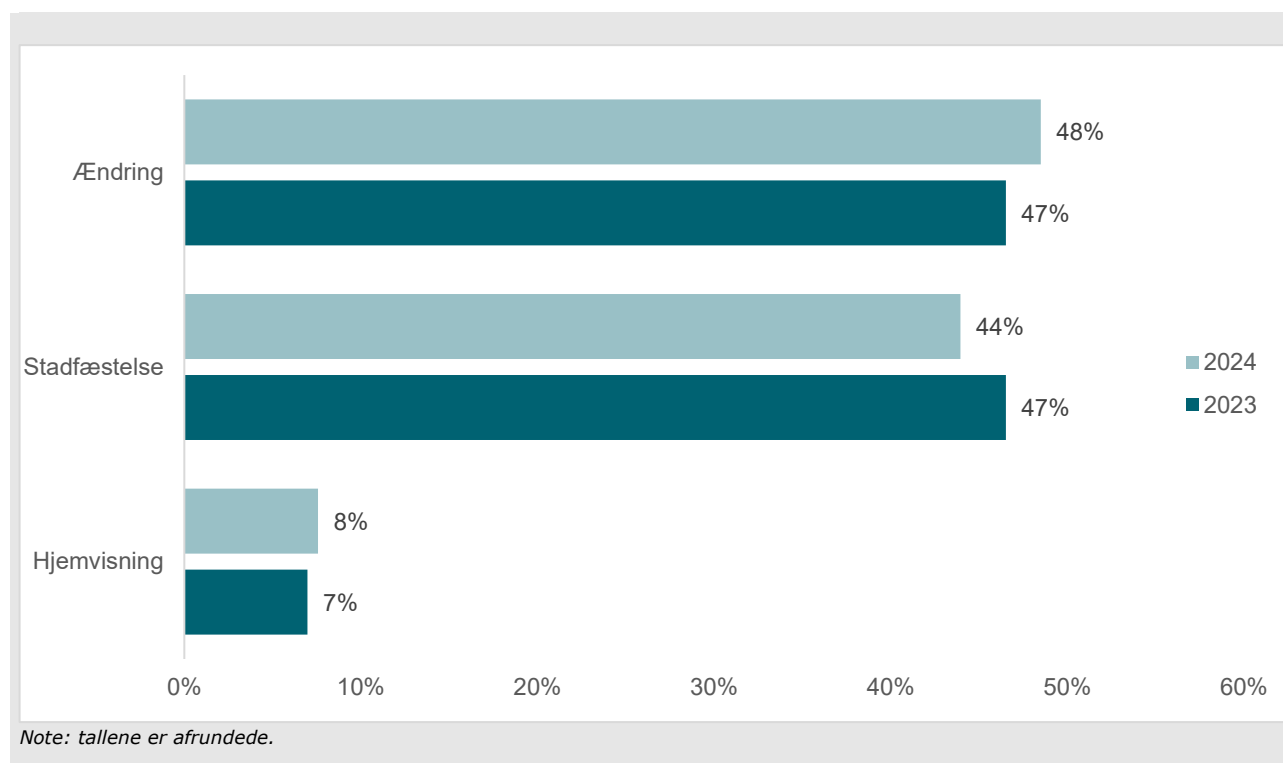
TABEL 4.1 ANTALLET AF SKOLESTARTERSAGER FORDELT PÅ SAGSUDFALD I 2022-2024

	2022	2023	2024
Ændring	12	20	32
Stadfæstelse	23	20	29
Hjemvisning	1	3	5
I alt	36	43	66

Tabel 4.1 viser, klagenævnet i 2024 har behandlet 66 klagesager vedrørende afgørelser om specialundervisningstilbud til skolestartere. Det er en stigning på 23 klagesager i forhold til 2023, hvor klagenævnet behandlede 43 sager om skolestartere.

Figur 4.5 viser udfaldet af skolestartersagerne i procent.

FIGUR 4.5 UDFALDET AF SAGER OM SKOLESTART I 2024 OG 2023

Klagenævnet har i 2024 været enig i kommunens afgørelse om specialundervisning til skolestartere i 44 pct. af sagerne, svarende til 29 sager. Det er et lille fald i forhold til 2023, hvor det var 47 pct.

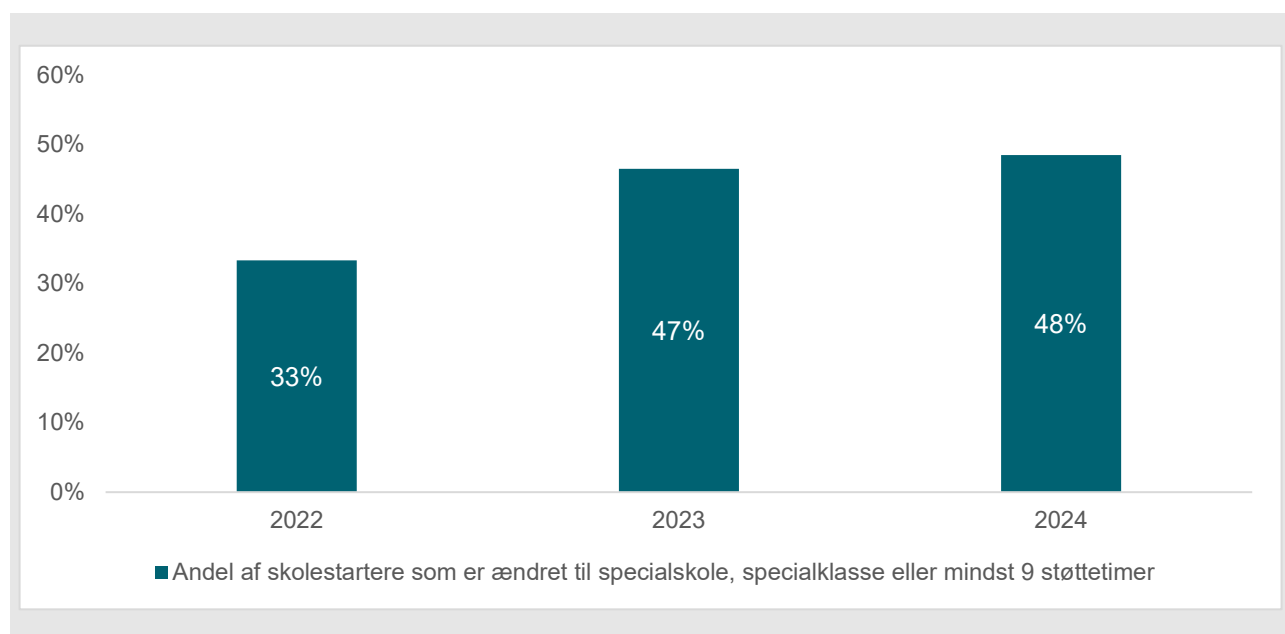
Klagenævnet har ændret 32 af kommunens afgørelser om specialundervisningstilbud til skolestartere, svarende til 48 pct. af

sagerne. Det er en lille stigning i forhold til 2023, hvor nævnet ændrede 20 sager, svarende til 47 pct.

Til sammenligning ændrede klagenævnet i 2022 12 sager, svarende til 33 pct. af sagerne, og var enig i 23 sager, svarende til 64 pct.

Figur 4.6. nedenfor viser udviklingen i sager vedrørende skolestartere, hvor nævnet har ændret kommunens afgørelse om specialundervisningstilbud.

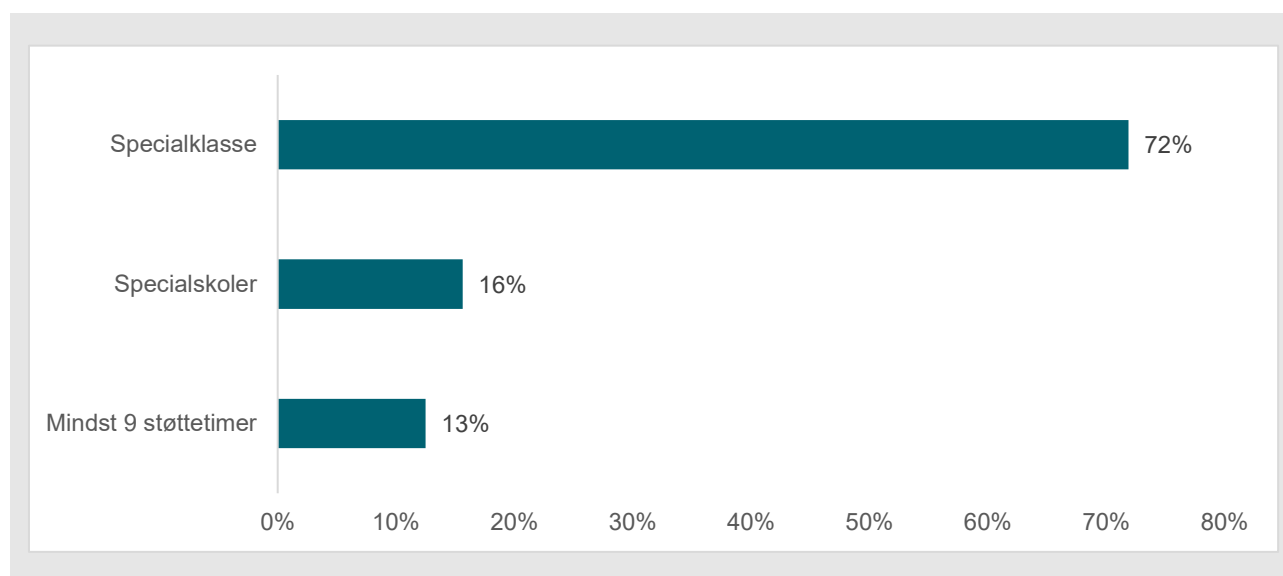
FIGUR 4.6 UDFALDET AF SKOLESTARTERSAGER I PROCENT I 2022-2024

Figur 4.7 nedenfor viser det procentvise udfald af de 32 skolestartersager, klagenævnet har ændret i 2024.

Figuren viser, at klagenævnet i op mod tre fjerdedele af sagerne har vurderet, at barnet har behov for et undervisningstilbud i en specialklasse.

FIGUR 4.7 UDFALDET AF ÆNDREDE SKOLESTARTERSAGER I 2024

Et eksempel er et førskolebarn, der blev beskrevet normalt begavet, men som samtidig fremstod med sammensatte og komplekse udfordringer. Barnet var særdeles følsom over for indtryk og blev let udtrættet og overstimuleret. Barnet fremstod med et højt aktivitetsniveau, koncentrationsproblemer samt med sociale og kommunikative vanskeligheder. Desuden var barnets sproglige udvikling forsinket, og barnet havde svært ved at aflæse de andre børn og lege med dem. Barnet blev herudover beskrevet med motoriske vanskeligheder samt med ikke alderssvarende praktiske færdigheder og var stadig blebruger. Barnet havde inden for det sidste år i sin børnehave fået diagnoserne infantil autisme og ADHD, og psykiatrien vurderede barnet med et alvorligt nedsat socialt funktionsniveau.

Barnet havde gået i en almindelig børnehave, men havde været tilknyttet et ressourceforløb og modtaget 10 timers støtte om ugen. Barnet havde været fulgt af både psykolog, ergoterapeut og talehørekonsulent, og børnehaven havde arbejdet med at tilgodese barnets behov for forudsigelighed, struktur, pauser og voksenstøtte til at indgå i aktiviteter og socialt samspil. Til trods for dette så barnet tydeligt udtrættet og fremstod i løbet af dagen med stadig lavere frustrationstærskel og stigende rigiditet, og barnet forsvandt mere ind i sig selv. Barnet måtte hver

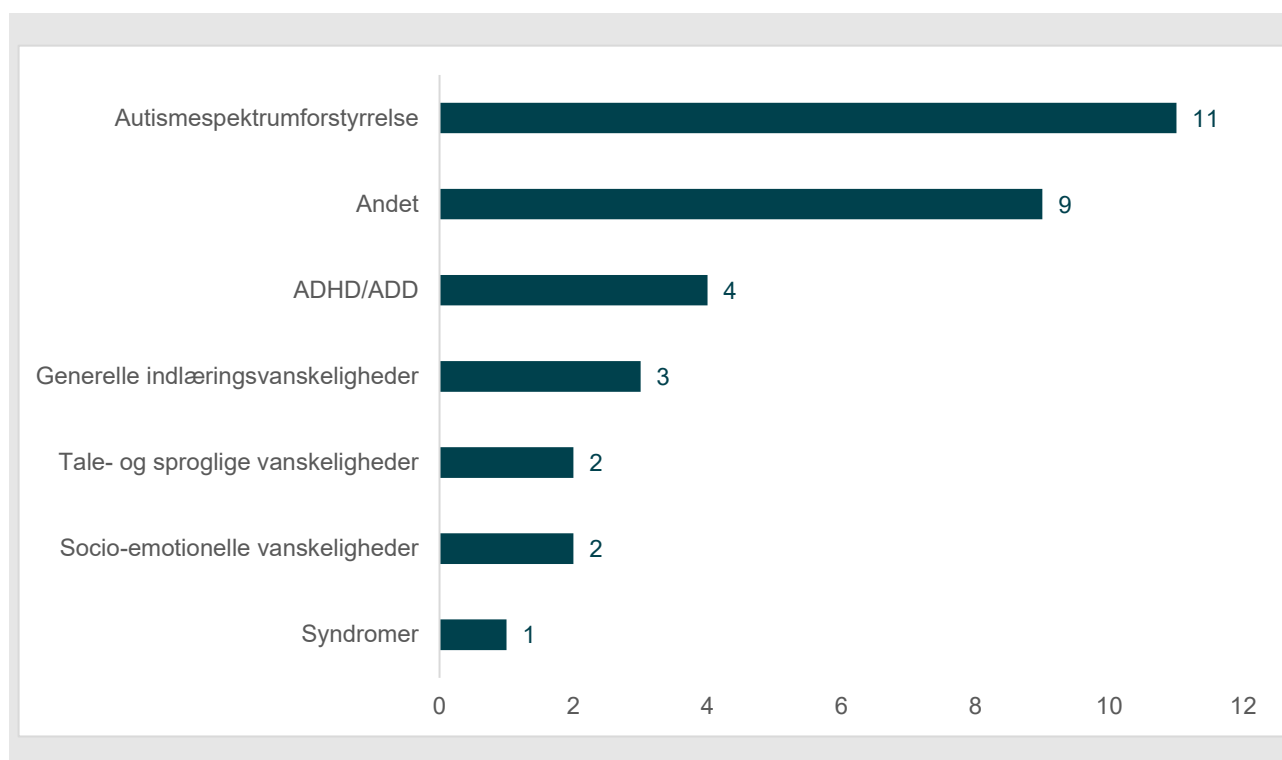
dag hentes efter 3-4 timer i børnehave og havde som oftest også en ugentlig fridag for at undgå overbelastning. I hjemmet reagerede barnet på børnehavedagen med nedsat fleksibilitet, kort til konflikter og med behov for at trække sig fra familien. Barnet blev mod slutningen af sin børnehavetid beskrevet med sparsom kontakt til de andre børn og fremstod tiltagende isoleret fra resten af børnegruppen. Børnehaven oplevede barnet med behov for kontinuerlig guidning og pauser, og barnet trivedes bedst med at sidde i en afskærmet krog beskæftiget med egne interesseområder.

Kommunen havde vist barnet til en almen klasse med specialundervisning i mindst 9 timer om ugen. Det var kommunens vurdering, at eleven grundet sine gode kognitive ressourcer og forudsætninger for indlæring bedst ville kunne få tilgodeset sit undervisningsbehov i en almen klasse med støtte. Kommunen beskrev i deres afgørelse, at der hele skoletiden ville være en pædagog til at støtte barnet, samt at skolen ville oprette et lille hold, hvor eleven ville kunne afskærmes i løbet af dagen og modtage undervisning i en mindre ramme.

Forældrene klagede over kommunens afgørelse. Forældrene vurderede, at deres barn havde behov for et segregeret specialundervisningstilbud, hvor barnet i tilstrækkelig grad ville kunne tilgodeses i forhold til sit nedsatte funktionsniveau på tværs af de berørte områder.

Nævnet vurderede, at barnets undervisningsbehov ved skolestart ikke kunne tilgodeses med specialundervisning i mindst 9 timer om ugen i en klasse på en almindelig folkeskole. Det var nævnets vurdering, at det ikke i tilstrækkelig grad ville være muligt at sikre barnets behov for ro og afskærmning i et alment miljø, og barnet herudover ikke ville kunne modtage tilstrækkelig støtte til sine sammensatte vanskeligheder og behov. Grundet barnets følsomhed over for indtryk, tendens til overbelastning og nedsatte funktionsniveau på flere områder vurderede nævnet, at eleven ved skolestart havde behov for at indgå i et mindre og roligt specialklassetilbud målrettet normalt begavede elever med autismspektrumforstyrrelser, hvor der var rammer og kompetencer til at imødekomme barnets sammensatte vanskeligheder og behov samt undgå overbelastning.

FIGUR 4.8 PRIMÆRE HENVISNINGSÅRSAG I DE ÆNDREDE SKOLESTARTERSAGER I 2024

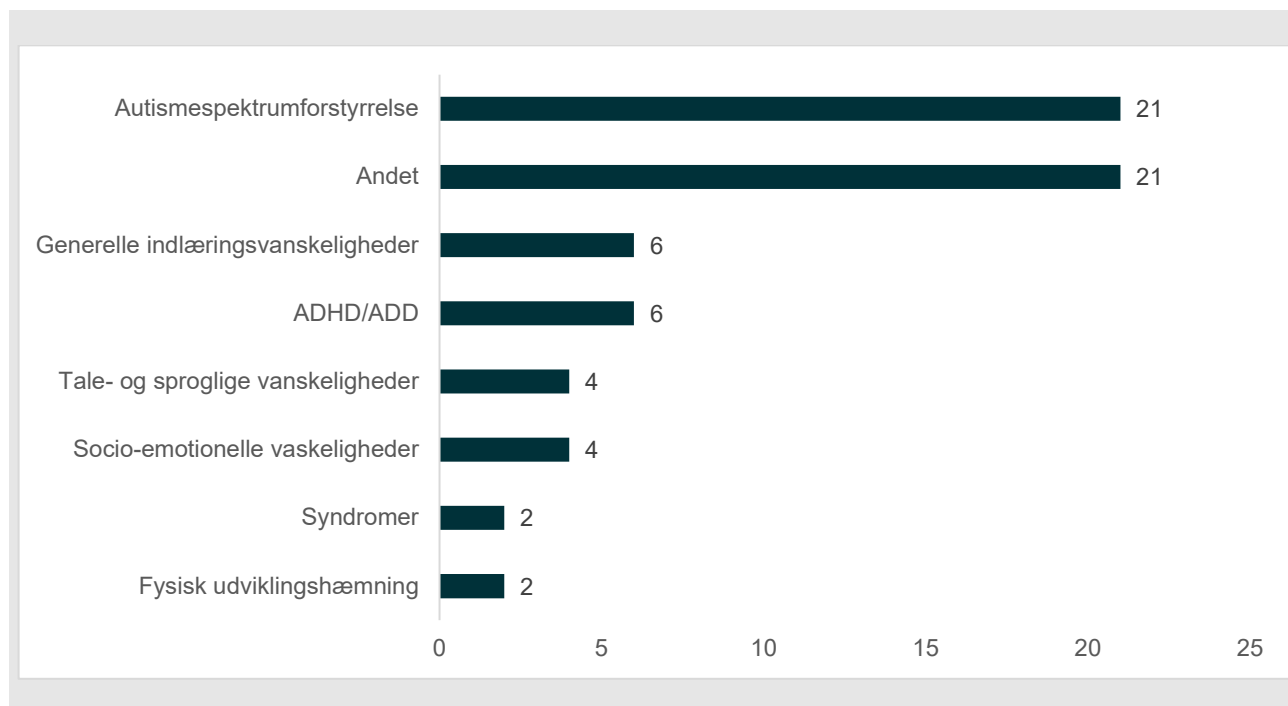
Det fremgår af figur 4.8, at eleverne i 11 af de 32 ændrede afgørelser om specialundervisning til skolestartere har haft en diagnose inden for autismespektret.

I de resterende 21 sager er børnenes udfordringer spredt mellem forskellige vanskeligheder. Kategorien "andet" indeholder bl.a. sager, hvor der er usikkerhed om, hvad barnets vanskeligheder består i, eller hvor barnets vanskeligheder ikke dækkende kan beskrives ud fra de tilgængelige registreringskategorier. Den forholdsmæssigt høje registrering i kategorien "andet" kan i relation til skolestartere bl.a. forklares med, at mange skolestartere ikke er udredt sammenlignet med elever på højere klassetrin.

Klagenævnet har i 2024 ændret ni afgørelser om specialundervisningstilbud til skolestartere, som er registreret i kategorien "andet". Diagnoser har ikke i sig selv betydning for klagenævnets vurdering af en elevs undervisningsbehov og eventuel henvisning til et specialundervisningstilbud. Vurderingen af en elevs undervisningsbehov foretages med udgangspunkt i de vanskeligheder og behov, som eleven beskrives med i forhold til at indgå i undervisningen på tværs af dokumenterne i sagen, herunder særligt som de beskrives og vurderes af Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR).

Figur 4.9 nedenfor viser den primære henvisningsårsag for alle de behandlede skolestartersager i 2024.

FIGUR 4.9 PRIMÆRE HENVISNINGSÅRSAG I ALLE SKOLESTARTERSAGER I 2024

NEDSAT UNDERVISNINGSTID OG BØRN MED HØJT FRAVÆR, ELLER SOM IKKE ER I SKOLE

Elever med nedsat undervisningstid

Klagenævnet har i en årrække set en del sager, hvor elever grundet manglende trivsel får nedsat deres undervisningstid og dermed ikke følger den fulde undervisning for klassetrinnet. Denne tendens gør sig også gældende i 2024.

I disse sager ses det ofte, at barnet opleves overstimuleret og belastet af at gå i skole på fuld tid. Nedsættelsen af undervisningstiden sker ofte på forældrenes foranledning, men kan også ske på skolens initiativ, eller fordi skole og forældre er blevet enige om at nedsætte undervisningstiden. I nogle sager har eleven faste afkortede skoledage, og i andre sager ses det, at eleven har én eller flere faste fridage i løbet af ugen for at have overskud til at deltage i den resterende undervisning.

For elever, der modtager specialundervisning (elever som får støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt, går i specialklasse eller går på specialskole) er det muligt at gøre undtagelse fra undervisningstidens samlede længde efter bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand. Se regelboksen nedenfor.

Nedsættelse af undervisningstiden

Specialundervisningsbekendtgørelsen (BEK 693 af 20. juni 2014)

§ 12, stk. 3. Undervisningstiden kan med forældrenes tilslutning nedsættes, hvis elevens helbred ifølge lægeerklæring ikke tillader gennemførelse af fuld undervisning.

Klagenævnet ser eksempler på nedsættelse af undervisningstiden og fritagelse for fag både for elever, der ikke modtager specialundervisning og for elever, der modtager specialundervisning.

Ud af de 267 realitetsbehandlede folkeskolesager i 2024 har der i 60 af sagerne været en elev, som har fået nedsat sin undervisningstid. Dette svarer til 23 pct. af folkeskolesagerne. I 2023 gjorde det sig gældende i 57 af 218 sager, svarende til 26 pct. af sagerne. I 2022 behandlede nævnet 55 sager, hvor en elev havde fået nedsat sin undervisningstid, svarende til 24 pct. af sagerne, og i 2021 var det i 22 pct. af sagerne, hvor dette gjorde sig gældende.

Inden for de seneste år har andelen af klagesager, hvor elever har nedsat undervisningstid, således svinget mellem 22 og 26 pct. af sagerne. I nævnets registrering af sager, hvor der ses nedsat undervisningstid, er der ikke skelnet mellem elever, der ikke modtager specialundervisning, og elever, der modtager specialundervisning.

Klagenævnet ser i sager med nedsat undervisningstid eksempler på, at undervisningstiden nedsættes, eller at eleven fritages for undervisning i fag i stedet for, at kommunen eller skolen tilbyder eleven relevant støtte i undervisningen og uden at tilbyde anden undervisning i de timer, hvor eleven er fritaget for et fag. I nogle få sager ses det endvidere, at elevens timeantal nedsættes over en længere periode, uden at der er taget stilling til, om specialundervisning vil kunne afhjælpe elevens vanskeligheder og øge elevens deltagelsesmuligheder i undervisningen.

En skole kan ikke vælge at nedsætte undervisningstiden for en elev eller fritage en elev for undervisning i fag i stedet for at tilbyde eleven relevant støtte i undervisningen, herunder specialpædagogisk bistand. En nedsættelse af undervisningstiden over en længere periode kan derfor ikke træde i stedet for visitation af eleven til et relevant specialundervisningstilbud.

Læs mere om nedsættelse af undervisningstiden og fritagelse for fag i K-meddelelse nr. 41.

Et eksempel er en elev i 2. klasse med vanskeligheder i forhold til opmærksomhed, koncentration og regulering af følelser og adfærd. Eleven var fagligt godt med, men blev i stigende grad oplevet udfordret i forhold til at indgå i undervisningen. Eleven fremstod motorisk urolig, kravundgående, med manglende deltagelse i undervisningen samt tiltagende presset med udadreagerende adfærd til følge. Forældrene oplevede et barn med meget lidt overskud efter endt skoledag.

Skolen havde igennem en periode forsøgt at imødekomme elevens behov for struktur, forberedelse på skift, pauser og støtte til at indgå i både undervisningen og socialt samspil, men til trods for dette sås eleven i nedadgående trivsel. Eleven fik nedsat sin undervisningstid med henblik på at reducere presset og øge overskud og trivsel. Skolen iværksatte efterfølgende en omfattende støtteindsats, som bl.a. indbefattede deltagelse på et mindre hold i løbet af skoledagen, særligt tilrettelagte pauser og op til 23 lektioners voksenstøtte om ugen. Det lykkedes herigennem skolen at få eleven tilbage på fuld undervisningstid og i forbedret trivsel, om end eleven fortsat blev oplevet med udfordringer i dele af undervisningen. Skolen beskrev, at de ikke havde mulighed for at opretholde det høje støtteniveau med de ressourcer, som skolen selv havde til rådighed.

Kommunen havde visiteret eleven til fortsat skolegang i klassen med støtte inden for rammerne af den almene undervisning og dermed givet afslag på tildeling af specialundervisning, idet eleven sås i forbedret trivsel med de tiltag, skolen havde iværksat.

Forældrene klagede over kommunens afgørelse. Forældrene ønskede, at deres barn blev visiteret til specialundervisning i mindst 9 timer om ugen, så barnet var sikret den nødvendige støtte i forhold til at muliggøre deltagelse, udvikling og trivsel i den almene folkeskoleklasse.

Klagenævnet ændrede kommunens afgørelse. Nævnet vurderede, at de tiltag, skolen havde mulighed for at iværksætte inden for den almindelige undervisning, ikke

var tilstrækkelige i forhold til graden af vanskeligheder og det behov for støtte, som eleven havde igennem skoledagen. Nævnet vurderede, at eleven fremstod med flere gode ressourcer men lagde ved afgørelsen samtidig vægt på, at elevens forbedrede trivsel sås i forlængelse af en massiv støtteindsats fra skolens side. Eleven fremstod derfor med behov for specialundervisning, således at der kunne sikres en kontinuerlig indsats omkring eleven gennem hele skoledagen med henblik på at fastholde trivsel, udvikling og fuld undervisningstid i det almene undervisningstilbud.

Hvis en elevs timetal har været nedsat over en længere periode, kan nævnet i afgørelsen bemærke, at der må laves en plan for, hvordan elevens timetal kan øges med henblik på, at eleven kommer op på fuldt timetal inden for en overskuelig fremtid.

Nævnet kan også bemærke, at PPR og skole må følge elevens trivsel og udvikling tæt, og at elevens undervisningsbehov må genvurderes, hvis det ikke lykkes at få eleven på fuldt timetal inden for en overskuelig fremtid uden overbelastningsreaktioner til følge.

Børn med højt fravær, eller som ikke er i skole

I 2024 har klagenævnet i lighed med tidligere år behandlet en del sager, hvor et barn gennem længere tid ikke har været i skole og nogle gange fortsat ikke er i skole, mens sagen behandles i klagenævnet.

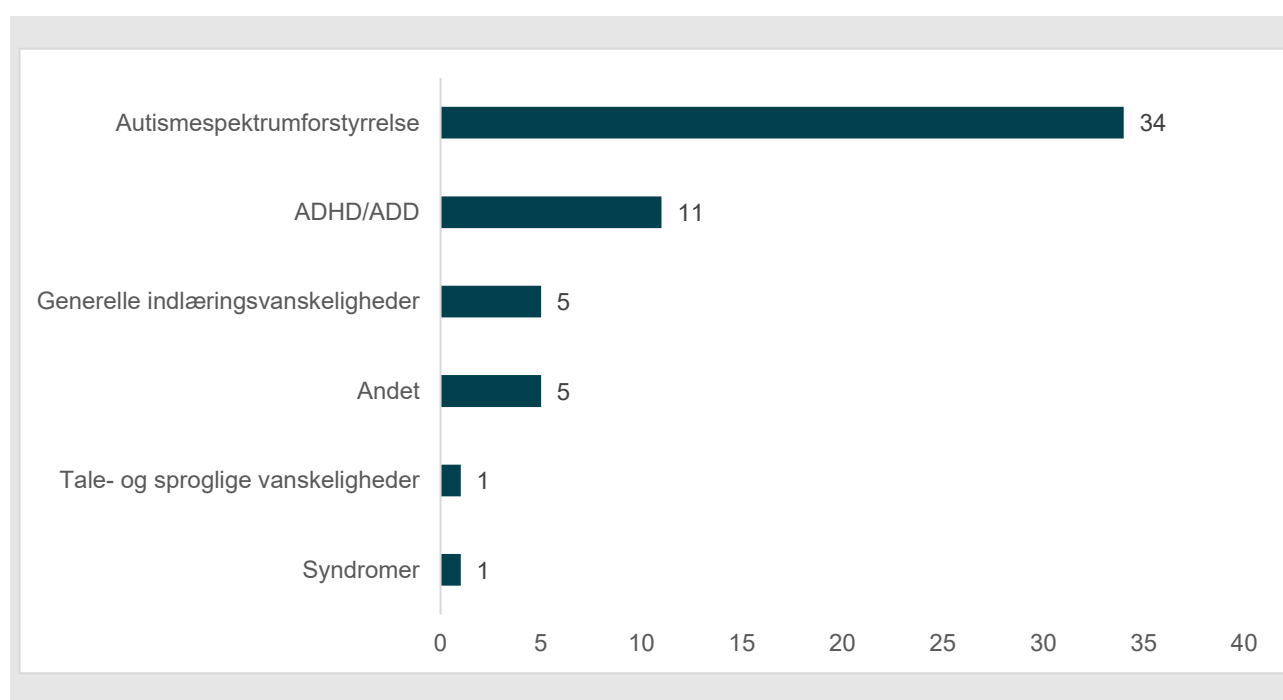
Klagenævnet ser generelt, at det er et gennemgående problem for børn med et højt eller fuldt skolefravær gennem en længere periode, at deres faglige udvikling ikke følger de jævnaldrendes til trods for, at børnene har kognitive forudsætninger for at indlære alderssvarende. Selvom der er iværksat undervisning i hjemmet, er omfanget heraf og barnets overskud til faglig fordybelse ofte så nedsat, at barnet kommer flere år bagud i forhold til det faglige niveau på klassetrinnet.

Der er i de foregående år set en stigning i andelen af sager, hvor barnet ikke er i skole. I 2024 har klagenævnet behandlet 57 sager, hvor barnet ikke er i skole, svarende til 21 pct. af folkeskolesagerne. Det er på niveau med 2023, hvor det gjorde sig gældende i 46 sager, ligeledes svarende til 21 pct. af folkeskolesagerne. I 2022 behandlede nævnet 41 sager på folkeskoleområdet, hvor barnet ikke var i skole, svarende til 18 pct. af folkeskolesagerne og i 2021 var det i 16 pct. af folkeskolesagerne, hvor børnene ikke var i skole.

**I CA. 1/5 AF
FOLKESKOLESA-
GERNE ER BAR-
NET IKKE I
SKOLE Gennem
LÆNGERE TID**

Der har som i de foregående år igen i 2024 været en overrepræsentation af elever med en diagnose inden for autismespektret, som ikke var i skole under sagsbehandlingen i klagenævnet. Det har gjort sig gældende i 34 af de 57 behandlede sager, svarende til knap 60 pct. af sagerne om børn, der ikke er i skole.

FIGUR 4.10 IKKE I SKOLE OG HENVISNINGSÅRSAGER

I de fleste af sagerne har eleven ofte haft et stigende fravær gennem en længere periode inden det fulde skolefravær, og i flere af sagerne har eleven fået nedsat sin undervisningstid i en længere periode forud for, at eleven helt er holdt op med at komme i skole. I nogle sager ses det, at eleven gennem flere år ikke har kunnet følge den fulde undervisning for klassetrinnet. I enkelte sager ses børn, der helt er holdt op med at komme i skole og har været hjemme i mere end et år.

I flere af sagerne med børn, der er endt med højt fravær eller med skolefravær, ser klagenævnet, at der i skolen har været særlig opmærksomhed på at tilrettelægge undervisning og særlige indsatser for at tilgodese den enkelte elevs vanskeligheder og behov i løbet af skoledagen. Ofte arbejdes der ud fra individuelle mål for den enkelte elev med brug af udvidet elevplan eller handleplaner og løbende evaluering.

Klagenævnet ser i nogle sager, at eleven profiterer af de iværksatte tiltag, og der beskrives øget trivsel og udvikling

samt øgning af de timer, barnet kommer i skole. I andre sager ses det, at de iværksatte tiltag ikke i tilstrækkelig grad har ført til trivsel, udvikling og stabil skolegang.

I sagerne, hvor iværksatte tiltag ikke i tilstrækkelig grad har ført til trivsel, udvikling og stabil skolegang, kan en elevs mistrivsel i nogle tilfælde ses med baggrund i den øgede kompleksitet både fagligt og socialt, som finder sted i takt med stigende klassetrin. Eleven kan ikke længere leve op til kravene eller trives inden for de rammer, der er i det visiterede undervisningstilbud, heller ikke selv om der iværksættes tiltag, og eleven modtager specialundervisning i tilbuddet.

I andre sager, ser klagenævnet, at der kan være gået forholdsmeæssigt lang tid fra en elev observeres i mistrivsel og med eventuelt begyndende skolefraværspå problematikker, til der blive iværksat indsatser for barnet i undervisningstilbuddet. Der kan i nogle af sagerne også ses få iværksatte tiltag, eller tiltag som mangler kvalificering i forhold til elevens vanskeligheder og behov eksempelvis gennem inddragelse af PPR. Herudover kan der i nogle sager ses utilstrækkelig opfølgning, evaluering og justering af de iværksatte tiltag.

Hvis der har været en længere periode uden tilstrækkelige indsatser, ses det, at en elevs mistrivsel kan eskalere i en grad, så det kan være svært at tilgodese elevens undervisningsbehov i det visiterede tilbud - også selv om der sidenhen iværksættes relevante tiltag. I nogle tilfælde er barnet måske helt stoppet med at komme i skole og ses med et meget lavt funktionsniveau. De tiltag, der kan iværksættes inden for rammen af undervisningstilbuddet, ses derfor ikke længere tilstrækkelige til at bringe barnet tilbage i trivsel og udvikling samt understøtte en stabil skolegang.

Der kan desuden i nogle sager, hvor børn har højt fravær eller ikke kommer i skole, ses eksempler på, at en elev fra starten er visiteret til et undervisningstilbud, som ikke i tilstrækkelig grad kan tilgodese elevens undervisningsbehov, og hvor rammerne er for vanskelige for eleven at indgå i.

Et eksempel er en normalt begavet elev i 3. klasse med infantil autisme, som gennem hele sin skoletid havde været udfordret i at deltage i sit almene undervisningstilbud og havde fremstået med varierende grader af mistrivsel og skolefravær. Eleven blev beskrevet sansesart, udfordret i forhold til koncentration, impulshæmning og

følelsesregulering og med vanskeligheder i socialt samspil. Eleven havde svært ved uforudsigelighed og skift, var vanskelig at motivere for opgaver og fremstod særdeles kravundgående i undervisningen. Eleven havde ikke hidtil modtaget specialundervisning.

Forældrene beskrev i både den pædagogisk-psykologiske vurdering (PPV'en) og i bemærkninger til nævnet, hvordan de oplevede, at processen omkring at få iværksat relevant og tilstrækkelig støtte til deres barn i skoleregion havde været langvarig og var gået i ring, uden at der for alvor var sket noget. Forældrene havde længe givet udtryk for, at de var bekymrede for, at deres barn ikke modtog tilstrækkelig støtte i skolen.

Barnet havde i forbindelse med sin skolestart været visiteret til en specialklasse, som var blevet nedlagt hen over sommerferien. Eleven startede i stedet i en mindre almenklasse uden tildeling af specialundervisning. Allerede i 0. klasse fremstod eleven udfordret i forhold til at deltage i undervisningen og havde højt fravær. I 1. klasse sås tiltagende mistrivsel og forældre og skole efterlyste støtte fra kommunen til elevens deltagelse i undervisningen. Eleven blev ikke visiteret til specialundervisning, men der blev forsøgt med nye tiltag, herunder undervisning på et lille hold med andre elever med specialpædagogiske behov. Eleven reagerede kraftigt på dette og blev oplevet i forværret mistrivsel og med højt fravær. I 2. klasse blev eleven beskrevet i stigende mistrivsel. Eleven fremstod massivt udfordret i forhold til at deltage i undervisningen og blev oplevet på overarbejde både fagligt og socialt. Eleven sås med tiltagende verbal og fysisk udadreagerende adfærd og kunne også finde på at forlade skolen ved frustration. Forældrene oplevede på dette tidspunkt deres barn meget utrygt i undervisningstilbuddet.

I foråret 2024 iværksatte skolen otte timers voksenstøtte om ugen, som også ca. var det antal timer, det lykkedes eleven at være i skole om ugen. Forældrene beskrev store udfordringer med at få eleven afsted i skole.

Kommunen visiterede eleven til specialundervisning i mindst 9 timer om ugen i skoleåret 2024/2025. Kommunen vurderede, at det med mindst 9 timers støtte ville være muligt at tilgodese elevens undervisningsbehov i det almene undervisningstilbud, herunder at tilrette-

lægge en skoledag med struktur, forudsigelighed, pauser, afskærmning og støtte til at indgå i undervisningen og det sociale fællesskab.

Forældrene klagede over afgørelsen. Forældrene oplevede deres barn i massiv mistrivsel og vurderede, at almenskolen ikke kunne tilbyde den rette specialpædagogiske tilgang, samt at mulighederne for at skabe trivsel for deres barn var udtømte i det almene undervisningstilbud. Forældrene ønskede et specialeskoletilbud, hvor barnet ville kunne indgå i et lille undervisningsmiljø præget af en gennemgående autismepædagogisk tilgang og støtte igennem hele skoledagen.

Det fremgik af udtalelsen fra skolen i efteråret, hvor eleven var startet op med mindst 9 timers specialundervisning om ugen, at elevens mistrivsel og voldsomme reaktioner var fortsat ind i det nye skoleår til trods for støtten og de iværksatte tiltag. Skolen måtte fra starten af skoleåret tage eleven helt ud af sin klasse, og eleven var en-til-en med sin støtteperson i en anden bygning på skolen. Eleven modtog her undervisning i det omfang det lod sig gøre, men blev af både skole og forældre beskrevet frustreret over eksklusionen fra klassefællesskabet. Fokus lå derfor på at forbedre elevens trivsel frem for på faglig udvikling. Elevens undervisningstid var fortsat markant nedsat, og eleven var kun i skole omkring 10 timer om ugen fordelt på tre ugedage.

Klagenævnet vurderede, at elevens undervisningsbehov ikke kunne tilgodeses i almen klassen med tildeling af specialundervisning i mindst 9 timer om ugen. Nævnet vurderede, at eleven havde behov for at indgå i et segreget specialundervisningstilbud målrettet normalt begavede elever med autismespektrumforstyrrelser, hvor der var de nødvendige rammer, viden og ressourcer til at imødekomme elevens vanskeligheder og behov.

Nævnet var opmærksomme på, at eleven ikke tidligere havde været visiteret til mindst 9 timers specialundervisning i almenklassen, men lagde ved afgørelsen vægt på, at eleven fremstod præget af sin autismespektrumforstyrrelse og udviste tydelige reaktioner på ikke at være blevet mødt tilstrækkeligt i sine autismespecifikke behov gennem hele sin skolegang. Nævnet lagde ligeledes vægt på, at eleven til trods for tiltag, nedsat undervisningstid og en-til-en voksenstøtte fortsat sås i mistrivsel og med højt fravær. Eleven reagerede stærkt på flere af de

iværksatte tiltag, som ikke førte til trivsel, udvikling og stabil skolegang. Tværtimod sås eleven over tid i stadigt stigende mistrivsel i undervisningstilbuddet.

Klagenævnet har i 2024 ændret flere af kommunernes afgørelser om specialundervisningstilbud til elever, der beskrives i omfattende mistrivsel og med højt eller fuldt skolefravær, og hvor der samtidig kan observeres længerevarende processer i forhold til at få iværksat indsatser, eller hvor indsatserne hen-set til barnets vanskeligheder og behov ikke har været tilstrækkelige.

I nogle få tilfælde har klagenævnet vurderet, at en elevs mistrivsel har været så bekymrende, at nævnet har ændret elevens undervisningstilbud fra en almen klasse til et vidtgående specialundervisningstilbud i form af en specialskele med rammer, ressourcer og kompetencer til at tilgodese elevens aktuelle, omfattende undervisningsbehov.

I 2024 har klagenævnet ændret tre afgørelser om undervisningstilbud i en almen klasse, henholdsvis med eller uden til-delning af specialundervisning i mindst 9 timer om ugen, til et specialskeletilbud. I 2023 ændrede klagenævnet to afgørelser og i 2022 gjorde det sig gældende i en enkelt sag.

Ændringer af kommunens afgørelse om specialundervisnings-tilbud skal ikke altid tages som et udtryk for, at kommunens afgørelse var forkert på tidspunktet for afgørelsen. Der kan, mens sagen behandles i klagenævnet, være kommet nye op-lysninger i sagen, som giver et andet billede af elevens aktu-elle vanskeligheder og undervisningsbehov, og som derfor kan føre til, at afgørelsen ændres.

I lighed med tidligere år har klagenævnet modtaget forskellige typer af sager med børn, der ikke er i skole.

Der er hvert år en del sager, hvor der er uenighed mellem kommunen/skolen og barnets forældre om, hvorvidt barnet er i det rette undervisningstilbud. I nogle sager er der enighed mellem skole og forældre om, at barnet ikke er i trivsel og ud-vikling i skolen, men hvor kommunen alligevel træffer afgø-relse om at reorganisere til samme undervisningstilbud med den begrundelse, at mulighederne for inklusion i undervisningstil-buddet ikke er udtømte.

Flere af sagerne er dog kendetegnet ved uenighed om elevens udvikling og trivsel i undervisningstilbuddet. I disse sager har

skolen ofte oplevet en elev, som har deltaget og fremstået relativt upåfaldende i undervisningen, når eleven er mødt op i skole, hvorfor kommunen/skolen vurderer, at barnets undervisningsbehov kan imødekommes i tilbuddet. Forældrene har derimod oplevet, at barnet holder sammen på sig selv i skolen og reagerer hjemme med f.eks. lav frustrationstærskel, udmattelse eller ængstelighed, hvorfor de ønsker et mere vidtgående specialundervisningstilbud til deres barn. Når sagen modtages i klagenævnet, har en sådan forskellighed i oplevelse af barnets trivsel og undervisningsbehov som oftest stået på igennem en længere periode, og barnet kommer næsten ikke eller slet ikke i skole.

Klagenævnet modtager hvert år ligeledes en del sager med børn, der næsten eller slet ikke kommer i skole, hvor der er enighed mellem forældre og kommune/skole om, at barnet skal visiteres til et mere vidtgående specialundervisningstilbud, men uenighed om hvorvidt kommunens tilbud er det rette.

Et eksempel er en elev i 8. klasse med infantil autisme, som hidtil havde haft sin skolegang i en almen klasse uden tildeling af specialundervisning/specialpædagogisk bistand. Eleven var godt med fagligt og udviste generelt deltagelse i undervisningen, når eleven var tilstrækkeligt skærmet fra uro og forstyrrende indtryk. Samtidig blev eleven beskrevet lydfølsom, ufleksibel og meget udfordret ved ændringer og med sociale og reguleringsmæssige vanskeligheder samt med tendens til ængstelighed.

Eleven havde været udfordret gennem hele sin skoletid, men blev beskrevet med eskalerende udfordringer i slutningen af 6. klasse, hvor eleven fik stadig sværere ved at deltage i undervisningen og det sociale fællesskab. I hjemmet reagerede eleven tydeligt efter endt skoledag og sås udtrættet, i stigende mistrivsel og med udadrettede adfærd. Skolen iværksatte tiltag, herunder forberedelse på ændringer, eneplads, anvendelse af høretelefoner ved fagligt arbejde, pauser efter behov, og eleven fik nedsat sin undervisningstid. Til trods for dette stoppede eleven helt med at komme i skole kort efter opstarten i 7. klasse. Eleven blev midt i 7. klasse udredt for sin autismespektrumforstyrrelse, og skolen nåede derfor ikke at iværksætte tiltag og tilrettelægge elevens skoledag ud fra en mere autismespecifik tilgang, inden eleven var blevet fuldt skolefraværende. PPR vurderede, at eleven fremstod med tydelige tegn på overbelastning som følge af ikke at være blevet mødt tilstrækkeligt i sine autismespecifikke behov og vurderede, at eleven havde behov

for at indgå i et lille klassemiljø i et specialundervisnings-tilbud med indgående specialpædagogisk viden.

I hjemmet, uden skolegang, blev eleven beskrevet i svær mistrivsel med tiltagende angst og affektudbrud samt med behov for støtte døgnet rundt. Psykiatrisk speciallæge vurderede eleven med stort og pågående funktionstab og i akut risiko for tiltagende mistrivsel, langvarigt skolefravær og udvikling af yderligere psykopatologi, hvis eleven ikke blev tilgodeset i forhold til sine komplekse vanskeligheder og sit behov for tilstrækkelig støtte herunder i et undervisningstilbud. Psykiateren underrettede kommunen om sin bekymring for barnets udvikling og trivsel.

Kommunen visiterede eleven til et specialklassetilbud målrettet normalt begavede elever med forskelligartede udfordringer, som vurderes at profitere af tæt tilknytning til en almen skole. Kommunen vurderede, at der i specialklassetilbuddet med mindre elevgrupper og tættere voksenstøtte ville kunne tages de nødvendige hensyn til elevens behov for struktur, skærmning mod overstimulering og guidning i løbet af skoledagen. Kommunen lagde ved deres afgørelse om specialklassetilbud vægt på, at eleven tidligere havde profiteret af skærmning og pauser på sin tidligere skole og vurderede derfor, at eleven i de rette rammer ville være i stand til delvist at være tilknyttet et alment skolemiljø.

Forældrene klagede over kommunens afgørelse, da de vurderede, at deres barn havde behov for et vidtgående specialundervisningstilbud i form af en specialskole målrettet elever med autismspektrumforstyrrelser grundet barnets fortsat faldende funktionsniveau og massive støttebehov.

Nævnet vurderede, at elevens undervisningsbehov ikke for nuværende kunne tilgodeses i specialklassetilbuddet, og at eleven aktuelt fremstod med så lavt et funktionsniveau, at eleven havde behov for at indgå i et specialskoletilbud, hvor den pædagogiske og faglige indsats, og de pædagogiske og undervisningsmæssige rammer i klart højere grad ville kunne tilgodeses elevens samlede vanskeligheder og behov.

Nævnet var opmærksom på, at eleven havde gode kognitive forudsætninger for indlæring, samt at eleven ikke tidligere havde modtaget specialundervisning. Samtidig

bemærkede nævnet og lagde ved afgørelsen vægt på, at eleven samlet set fremstod særdeles sårbar, i bekymrende mistrivsel med risiko for alvorlig forværring og med en langvarig skolefraværsproblematik på hen mod et år. Nævnet vurderede det af stor betydning for elevens fremadrettede udvikling og trivsel, at eleven igen kom i skole. Det var nævnets vurdering, at eleven havde behov for et vidtgående specialundervisningstilbud, hvor der ville være mulighed for en specialiseret indsats og høj grad af individuel tilrettelæggelse af undervisningen med udgangspunkt i elevens aktuelle lave funktionsniveau og behov.

Nævnet påpeger i sager med børn, der ikke er i skole, vigtigheden af, at eleven snarest får hjælp til at genoptage sin skolegang, og at den nuværende skole eller det nye undervisningstilbud i samarbejde med PPR og familien og eventuelt eleven lægger en plan for opstart og indkøring.

Ligeledes bemærker nævnet ofte også, at PPR og skole må følge elevens udvikling tæt, og hvis det ikke lykkes at få eleven på fuldt skema inden for en overskuelig fremtid må elevens undervisningsbehov genvurderes.

I sager, hvor et barn har nedsat undervisningstid, højt fravær eller slet ikke er i skole, er klagenævnet i behandlingen af sagerne afhængig af, at PPR har forholdt sig til barnets manglende skolegang og til barnets aktuelle undervisningsbehov, herunder hvilke specialpædagogiske tiltag og foranstaltninger, der er nødvendige for at barnet kan genoptage sin skolegang.

I de tilfælde, hvor klagenævnet ud fra sagens oplysninger ikke kan få et tydeligt billede af barnets aktuelle vanskeligheder og undervisningsbehov, herunder hvad der ligger til grund for, at barnet ikke har en stabil skolegang på fuldt skema, kan klagenævnet være nødsaget til at hjemvise sagen til fornyet behandling i kommunen.

HJEMVISNINGER

Når forældre anmoder om specialundervisning til deres barn enten i form af støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt i almenklassen eller undervisning i en specialklasse eller på en specialskole, skal kommunen/skolen træffe en afgørelse.

Kommunen/skolen skal ligeledes træffe en afgørelse om fortsættelse, ændring eller ophør af et specialundervisningstilbud.

Inden kommunen/skolen træffer afgørelse, skal den som forvaltningsmyndighed oplyse sagen tilstrækkeligt. Dette følger af undersøgelsesprincippet. Se mere i [kapitel 9](#).

Hvis en kommune/skole har truffet afgørelse om specialundervisning på et utilstrækkeligt grundlag, kan klagenævnet hjemvise sagen med henblik på yderligere oplysning af sagen og ny afgørelse i kommunen/skolen.

I 2024 har nævnet hjemvist 55 sager på folkeskoleområdet, svarende til 21 pct. af folkeskolesagerne. I både 2023 og 2022 hjemviste klagenævnet 43 folkeskolesager, svarende til 20 og 19 pct. af sagerne.

Ligesom i de tidligere år har det været kendetegnende for stort set alle disse sager, at der enten ikke har været udarbejdet en PPV, PPV'en har været meget mangelfuld, eller den har været flere år gammel. Klagenævnet har derfor vurderet, at oplysningsgrundlaget ikke har været godt nok til at vurdere elevens aktuelle undervisningsbehov og træffe afgørelse om et undervisningstilbud til eleven.

EKSEMPLER PÅ ÅRSAGER TIL HJEMVISNING

- Ved revisitation til samme eller lignende specialundervisningstilbud er den pædagogiske vurdering ikke opdateret på trods af, at den foreliggende PPV er af ældre dato, og forældre og skole ser, at barnet ikke trives eller udvikler sig i det tilbud, der revisiteres til. Foreliggende PPV viser derfor ikke et aktuelt billede af eleven.
- Eleven har ikke formået at modtage undervisning i tilbuddet på fuldt skema gennem længere tid og kommer i nogle tilfælde slet ikke i skole længere. Kommunen revisiterer til samme tilbud, uden at det kan ses i sagen, at PPR har forholdt sig til barnets manglende skolegang samt barnets aktuelle vanskeligheder og undervisningsbehov.
- Eleven har modtaget specialundervisning i form af støtte i almenklassen gennem flere år. Kommunen træffer afgørelse om at fjerne støtten uden en saglig begrundelse og uden, at der er udarbejdet en opdateret PPV, der redegør for et ændret støttebehov.
- Eleven er blevet udredt i psykiatrien og har fået en diagnose eller er blevet genudredt og har fået en ny diagnose, hvilket oftest giver nye opmærksomhedspunkter og anbefalinger om elevens undervisningsbehov. Ved revisitation foreligger der ikke en opdateret PPV, som tager højde for de nye relevante oplysninger i sagen.

Et eksempel er en elev i 7. klasse med en autismespektrumforstyrrelse og ADHD. Eleven havde hidtil gået i en mindre almen klasse på en lille skole.

Der var i 2022, da eleven gik i 4.-5. klasse, udarbejdet en PPV på forældrenes foranledning med henblik på at vurdere deres barns vanskeligheder og undervisningsbehov. I PPV'en blev det beskrevet, at barnet havde været i stigende mistrivsel. Barnet var god til at holde på sig selv i skolen og maskere sine vanskeligheder og reagerede først i hjemmet efter endt skoledag. Der havde derfor været uenighed mellem skole og hjem om elevens trivsel i undervisningstilbuddet. PPR-psykolog anbefalede, at eleven blev tilbudt specialundervisning i mindst 9 timer om ugen fremadrettet.

Da klagenævnet modtog sagen, blev eleven fortsat beskrevet i mistrivsel og belastet som følge af deltagelsen i sit undervisningstilbud og var af psykiatrien blevet givet diagnosen "anden belastningsreaktion" i tillæg til autisme og ADHD. Psykiatrien beskrev barnet med søvnvanskeligheder, nedsat appetit, opkastninger og selvskaade, hvilket blev vurderet som udtryk for overbelastning.

Psykiatrien havde på baggrund af barnets overbelastning sendt underretning til kommunen grundet bekymring for elevens trivsel og udvikling. Det fremgik af underretningen, at psykiatrien var i gang med at afprøve sovemedicin for at give barnet ro, men påpegede, at der var tale om symptombehandling, og at kommunen måtte finde frem til, hvordan belastningen af eleven kunne minimeres.

Der var fortsat stor uenighed om elevens trivsel mellem skole og hjem. Skolen oplevede eleven glad og i trivsel, og så både faglig og social udvikling, når eleven var i skole. Skolen vurderede, at de ville kunne understøtte en god udvikling for eleven, hvis blot eleven kom i skole. Forældrene oplevede derimod, at deres barn blev overbelastet i løbet af skoledagen og reagerede tydeligt i hjemmet efter endt skoledag. Barnet gav selv i flere sammenhænge udtryk for, at det var svært at være i skole, og at lærerne ikke havde forståelse for dets udfordringer med at være der.

Det fremgik endvidere af sagen, at elevens skolegang var præget af højt fravær. Forældrene beskrev, at barnet ikke ville i skole, og at de ofte oplevede at måtte tvinge deres barn afsted. Hvis barnet kom afsted, gik barnet ofte hjem igen efter få timer. Da klagenævnet modtog sagen, var eleven helt stoppet med at komme i skole og var ikke startet op i det nye tilbud, eleven var visiteret til, efter sommerferien. Eleven havde derfor ikke været i skole i flere måneder.

Den foreliggende PPV på sagen tog ikke højde for flere nye relevante oplysninger i sagen og fremstod derfor uaktuel og utilstrækkelig i sine beskrivelser. PPR havde ikke forholdt sig til barnets manglende skolegang samt til barnets aktuelle vanskeligheder og undervisningsbehov. Det fremgik heller ikke af sagen, om der havde været iværksat en plan for at få eleven tilbage i skole.

Kommunen havde visiteret eleven til mindst 9 timers specialundervisning om ugen i en almen klasse på en anden folkeskole i kommunen. På denne skole ville der i det kommende skoleår blive etableret en lidt mindre klasse for elever med specialpædagogiske behov, og der ville i denne klasse være mulighed for at tilrettelægge undervisningen, så elevens behov for struktur, forudsigelighed, afskærmning og hyppige pauser kunne tilgodeses.

Forældrene ønskede et andet og mere vidtgående specialundervisningstilbud grundet barnets mistrivsel og aktuelle belastningsniveau.

Klagenævnet vurderede, at kommunen ikke havde haft tilstrækkelige oplysninger om elevens aktuelle vanskeligheder og nærmere undervisningsbehov til at kunne foretage en tilstrækkelig fagligt begrundet vurdering af, om elevens undervisningsbehov kunne tilgodeses i det visiterede specialundervisningstilbud.

Klagenævnet kunne således heller ikke på det foreliggende oplysningsgrundlag foretage en vurdering af, om elevens undervisningsbehov kunne tilgodeses i det tilbud, eleven var visiteret til.

Sagen blev derfor hjemvist.

PPV'en har til formål at belyse elevens kompetencer med henblik på at yde skolen samt eleven og forældrene rådgivning om tilrettelæggelsen af og indholdet i en undervisning, der kan tilgode elevens særlige behov og forudsætninger.

Baggrunden for kravet om en PPV er, at sagkyndige skal vurdere elevens behov for særlig støtte. PPV'en og forslag til foranstaltning giver således et sagligt solidt grundlag for kommunen og skolelederen til at træffe afgørelse om iværksættelse, fortsættelse, ændring eller ophør af specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand.

Når en sag hjemvises pga. utilstrækkeligt oplysningsgrundlag - fx hvis en PPV er af ældre dato - betyder det, at sagen er afsluttet i klagenævnet, og at sagen skal behandles igen i kommunen, som dermed skal træffe en ny afgørelse. Klagenævnet angiver i hjemvisningsafgørelsen, hvad kommunens skal gøre, inden den afgør sagen på ny.

Reglerne om henvisning til specialundervisning på baggrund af en PPV fremgår af folkeskoleloven og specialundervisningsbekendtgørelsen.

Folkeskoleloven (*LBK nr. 989 af 27. august 2024*)

§ 12, stk. 2. Henvisning til specialundervisning, som ikke er af foreløbig karakter, sker efter pædagogisk-psykologisk rådgivning og efter samråd med eleven og forældrene. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed.

Specialundervisningsbekendtgørelsen (*BEK nr. 693 af 20. juni 2014*)

§ 7, stk. 1. Skolens leder følger udviklingen hos elever, der modtager specialpædagogisk bistand. Der skal mindst én gang om året tages stilling til, om den specialpædagogiske bistand til den pågældende elev skal fortsætte, ændres eller ophøre.

§ 7, stk. 3. Beslutningerne efter stk. 1 og 2 træffes på grundlag af en pædagogisk-psykologisk vurdering og efter samråd med eleven og forældrene. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed.

PPV'en skal indeholde en aktuel og grundig beskrivelse af elevens ressourcer og vanskeligheder samt en beskrivelse af elevens særlige behov og udfordringer ved skolegang og undervisning.

PPV'en kan forholde sig til de faglige vurderinger og beskrivelser, som er på sagen fra eksempelvis psykiatrien samt inddrage skole, lærere og forældres udsagn. Under hensyn til alder og modenhed skal elevens synspunkter også inddrages. Relevante fagpersoner som fx læsevejleder kan ligeledes inddrages ved udarbejdelsen af PPV'en, så det kan sikres, at det samlede billede af elevens vanskeligheder og behov bliver beskrevet.

Endelig bør PPV'en beskrive de tiltag og indsatser, der har været iværksat i undervisningstilbuddet, og den skal komme med en vurdering af, hvad elevens undervisningsbehov er fremadrettet, og hvordan man kan sikre elevens faglige, personlige og sociale udvikling og trivsel.

Forældrene og eleven kan anmode om en PPV i de tilfælde, hvor de mener, at der bør iværksættes specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand.¹¹ Forældrene kan rette henvendelse til skolelederen, den kommunale skoleforvaltning eller til PPR. Hvis forældrene ønsker støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt eller henvisning til specialklasse/specialskole og i den forbindelse anmoder om en PPV, skal kommunen udarbejde en sådan. Vurderingens omfang og indhold kan tilpasses den konkrete elevs behov og situation.

Inddragelse af barnet

Klagenævnet pointerer i afgørelser om hjemvisning vigtigheden af, at barnet bliver hørt i forbindelse med udarbejdelsen af en PPV.

Vurderingen af, hvordan barnet inddrages, skal altid bygge på en faglig vurdering af barnets alder og modenhed.

At barnet bør inddrages ved henvisning til specialundervisning følger af folkeskolelovens § 12, stk. 2.

Folkeskoleloven (LBK nr. 989 af 27. august 2024)

§ 12, stk. 2. Henvisning til specialundervisning, som ikke er af foreløbig karakter, sker efter pædagogisk-psykologisk rådgivning og efter samråd med eleven og forældrene. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed.

Se også K-meddelelse nr. 37 om kravet om en pædagogisk-psykologisk vurdering.

SAGER, HVOR KLAGEN HANDLER OM UNDERVISNINGSTILBUDETS BELIGGENHED

Klagenævnet har i 2024 set eksempler på sager, hvor klagen primært omhandler spørgsmål vedrørende befordring til og fra barnets undervisningstilbud.

Forældrene ønsker som oftest et undervisningstilbud i lokalmiljøet, som både kan tilgodese barnets specialundervisningsbehov, og som barnet selv kan transportere sig til og fra. Forældrene lægger ofte vægt på, at et specialundervisningstilbud

¹¹ § 2, stk. 2 i specialundervisningsbekendtgørelsen (BEK nr. 693 af 20. juni 2014)

tættere på hjemmet kan understøtte fastholdelse af venskaber i lokalmiljøet samt frigive tid og overskud til fritidsaktiviteter.

I nogle af klagesagerne kan forældrene være bekymrede for en forringelse af det daglige samarbejde og kontakten med undervisningstilbuddet, når de ikke har deres daglige gang på skolen. I en del af sagerne kan forældrene være bekymrede for, at befordringstiden vil udtrætte og påvirke deres barns trivsel i hverdagen.

Reglerne om befordring fremgår af folkeskolelovens § 26.

§

Folkeskoleloven (LBK nr. 989 af 27. august 2024)

§ 26.

...

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal endvidere sørge for befordring til og fra skole af syge og invaliderede elever.

...

Stk. 7. Bestemmelsen i stk. 2 gælder ikke for elever, som optages i en anden skole, jf. § 36, stk. 3. I disse tilfælde skal kommunalbestyrelsen i stedet afholde udgifter til befordring svarende til udgifterne til den befordring, som kommunalbestyrelsen ville være forpligtet til at afholde efter stk. 2, hvis eleven benyttede det tilbud, som eleven er visiteret til, eller hvis eleven gik på sin distriktsskole.

Der er ikke selvstændig klageadgang til klagenævnet for så vidt angår spørgsmål om befordring efter folkeskolelovens § 26.

Klagenævnet kan forholde sig til, om kommunens undervisningstilbud kan imødekomme barnets undervisningsbehov eller om barnet har behov for et andet undervisningstilbud. Klagenævnet kan dog i vurderingen af undervisningstilbuddet inddrage transportens betydning, hvis der foreligger tydelig dokumentation for, at elevens indlæringsevne og deltagelse i undervisningen er påvirket heraf.

Hvis forældre ikke ønsker at benytte sig af det specialundervisningstilbud, som bopælskommunen har henvist deres barn til, har forældrene efter reglerne om frit skolevalg mulighed for at vælge et andet undervisningstilbud i bopælskommunen eller en anden kommune, som svarer til det tilbud, bopælskommunen har henvist til.

Klagenævnet har i 2024 set eksempler på, at kommunerne ikke vejleder korrekt om reglerne for befordring i forbindelse

med frit skolevalg. Det fremgår ofte af kommunernes klagevejledning, at der ved frit skolevalg ikke er krav på befordring.

Klagenævnet vejleder i disse sager kommunen om, at for syge og invaliderede elever, som benytter det frie skolevalg, skal kommunen i stedet afholde udgifter til befordring svarende til udgifterne til den befordring, som kommunen ville være forpligtet til at afholde, hvis eleven gik på sin distriktsskole, eller hvis eleven benyttede det tilbud, som eleven er visiteret til.

KAPITEL 5

Klager på folkeskoleområdet

Dette kapitel drejer sig om klager på folkeskoleområdet.

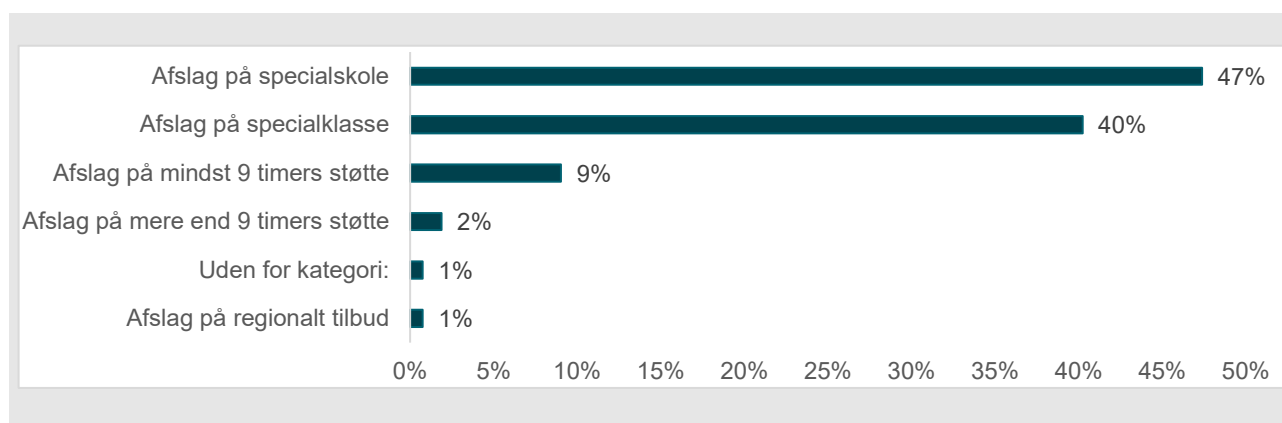
Klagenævnet kan behandle og træffe afgørelse i klager over afgørelser fra kommunen/skolen om afslag på eller tilbud om specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand for elever i folkeskolen. Det gælder elever, der har behov for undervisning i specialskoler og specialklasser og elever med behov for støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt á 60 minutter (svarende til 12 lektioner).

KLAGEÅRSAGER

I 2024 har klagenævnet modtaget 412 klager på folkeskoleområdet. Det er en stigning i forhold til 2023, hvor klagenævnet modtog 350 klager.

Når klagenævnet behandler, afgør og afslutter en sag, bliver årsagen til klagen registreret. Nedenstående tabel giver et billede af, hvad klageårsagen på de afgjorte sager i 2024 har været.

FIGUR 5.1 KLAGEÅRSAGER PÅ FOLKESKOLEOMRÅDET 2024

I 47 pct. af de behandlede folkeskolesager har forældre fået afslag fra kommunen på ønsket om et undervisningstilbud på en specialskole. Se figuren ovenfor. Det er et fald i forhold til 2023 hvor det var i 52 pct. af sagerne.

Den næststørste kategori i figuren oven for handler om afslag på undervisningstilbud i en specialklasse. I 40 pct. af de behandlede folkeskolesager har dette været tilfældet. Det er en stigning i forhold til 2023, hvor det var 32 pct.

AFSLAG PÅ SPECIALUNDERVISNING I SPECIALKLASSE I 40 PROCENT AF KLAGERNE

I 9 pct. af de behandlede folkeskolesager har forældrene fået afslag på specialundervisning i form af støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt i en almindelig klasse. Det er et lille fald i forhold til 2023, hvor det var i 12 pct. af sagerne.

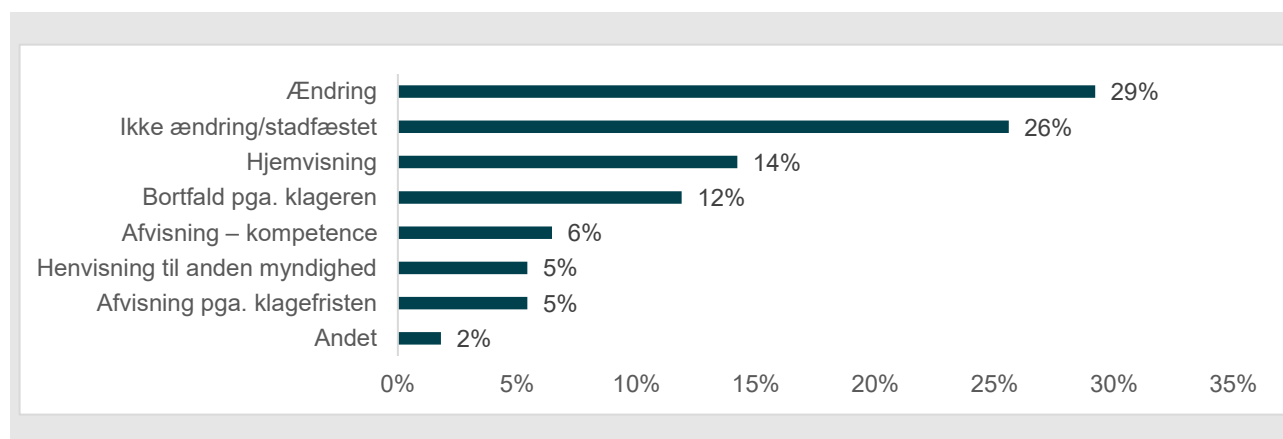
2 pct. af klagerne har handlet om afslag på mere end 9 timers støtte. Afslag på mere end 9 timers støtte vedrører sager, hvor kommunen/skolen har givet eleven støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt og samtidig givet afslag på en ansøgning om flere støttetimer end, der er tildelt, fx hvor forældrene har ønsket støtte i mindst 14 undervisningstimer ugentligt.

Antallet af sager, der efter behandling i klagenævnet registreres som "uden for kategori", er med 1 pct. på samme niveau som i 2023. I denne kategori placeres sager med særlige emner, der ikke kan indeholdes i de øvrige kategorier.

AFSLUTTEDE FOLKESKOLESAGER

Folkeskolesager er det største sagsområde i Klagenævnet for Specialundervisning. I 2024 er der afsluttet 387 sager på folkeskoleområdet. Det er en stigning i forhold til 2023, hvor der blev afsluttet 345 sager.

FIGUR 5.2 UDFALDET AF ALLE AFSLUTTEDE FOLKESKOLESAGER I 2024

Ovenstående figur viser fordelingen af udfaldene på de afsluttede sager på folkeskoleområdet i 2024.

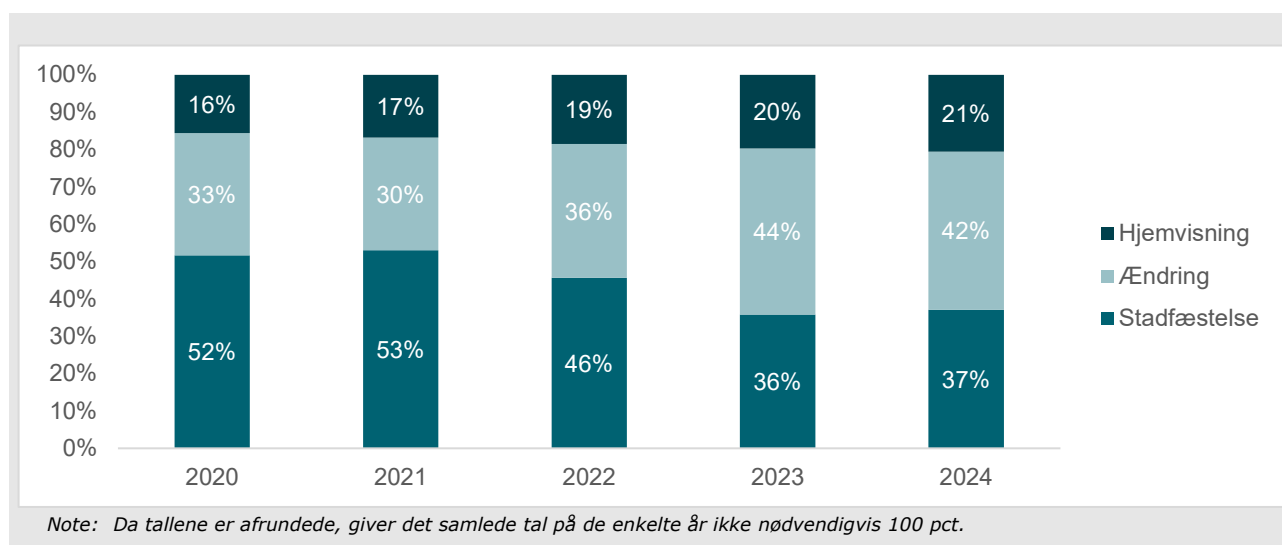
Se mere om, hvad kategorierne dækker over i [kapitel 3](#).

REALITETSBEHANDLEDE FOLKESKOLESAGER¹²

Størstedelen af de afsluttede sager på folkeskoleområdet er blevet realitetsbehandlet i klagenævnet. Af de 387 afsluttede sager på folkeskoleområdet er 267 af sagerne blevet realitetsbehandlet i klagenævnet. Det svarer til 69 pct. af sagerne.

I figuren nedenfor ses det, hvordan udfaldet af de realitetsbehandlede sager har fordelt sig siden 2020.

FIGUR 5.3 UDFALDET AF DE REALITETSBEHANDLEDE FOLKESKOLESAGER I 2020-2024

Klagenævnet har i 2024 været enig i kommunens afgørelse i 99 sager på folkeskoleområdet, svarende til 37 pct. Det er i samme niveau som i 2023, hvor det var 36 pct.

I 2024 har nævnet ændret kommunens afgørelse i 113 sager, svarende til 42 pct. af de behandlede sager. Det er et lille fald i forhold til 2023, hvor tallet var 44 pct.

Klagenævnets høje ændringsprocenter er ikke altid et udtryk for, at kommunens afgørelse var forkert på tidspunktet for afgørelsen. Der kan, mens sagen behandles i klagenævnet, fremkomme nye oplysninger i sagen, som giver et andet billede af elevens aktuelle vanskeligheder og undervisningsbehov, og som derfor kan føre til, at nævnet ændrer afgørelsen.

Den procentvise andel af hjemvisninger på folkeskoleområdet er i 2024 på 21, svarende til 55 sager. Dette er samme niveau som i 2023, hvor det var 20 pct.

¹² Realitetsbehandlede sager er hjemviste, ændrede, ophævede og stadfæstede sager. Afviste, henviste og bortfaldne sager tæller ikke med i realitetsbehandlede sager.

Figur 5.3 er et forenklet billede af de behandlede sagers udfald. Samtlige behandlede sager på folkeskoleområdet uanset klageårsagen indgår således. I tabel 5.1 nedenfor fremgår det, hvad klageårsagen, dvs. hvad eleven har været visiteret til, har været i de sager, nævnet har ændret i 2024.

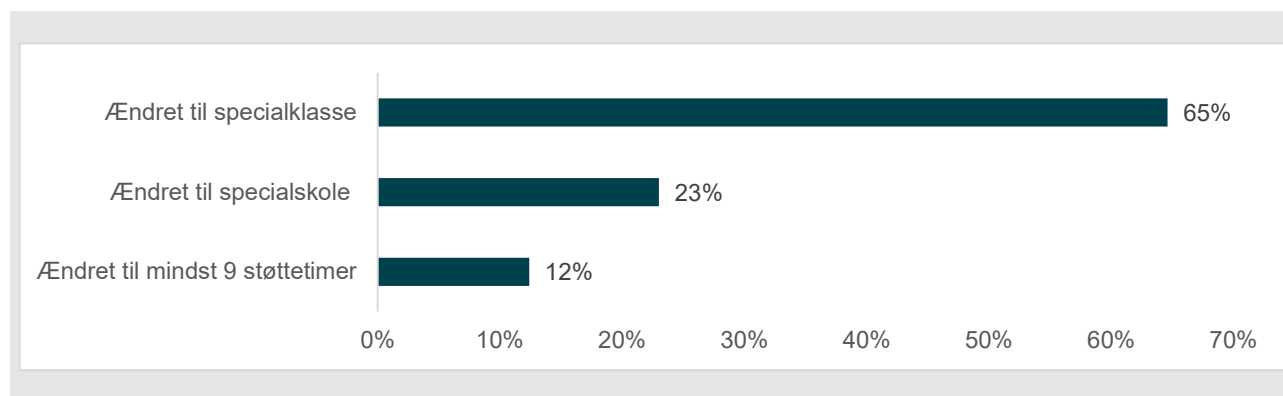
TABEL 5.1 KLAGEÅRSAGER I ÆNDREDE FOLKESKOLESAGER I 2024

Klageårsager/kommunens tilbud	Antal sager
Almen klasse med støtte i mindre end 9 timer	36
Almen klasse med støtte i mindst 9 timer	48
Specialklasse	25
Specialske	1
I alt	113

Figur 5.4 nedenfor viser det procentvise udfald af de 113 folkeskolesager, klagenævnet har ændret i 2024.

Figuren viser, at klagenævnet i den overvejende del af sagerne har vurderet, at barnet har behov for et undervisningstilbud i en specialklasse.

FIGUR 5.4. UDFALDET AF ÆNDREDE FOLKESKOLESAGER I 2024

HENVISNINGSÅRSAGER

I de realitetsbehandlede sager registrerer klagenævnet ved en sags afslutning den primære årsag til henvisningen til specialundervisning, hvis det fremgår tydeligt af oplysningerne i sagen.

Det forhold, at der som henvisningsårsag er anført, at barnet har fået stillet en diagnose, er ikke ensbetydende med, at barnet har behov for og skal henvises til et specialundervisnings-

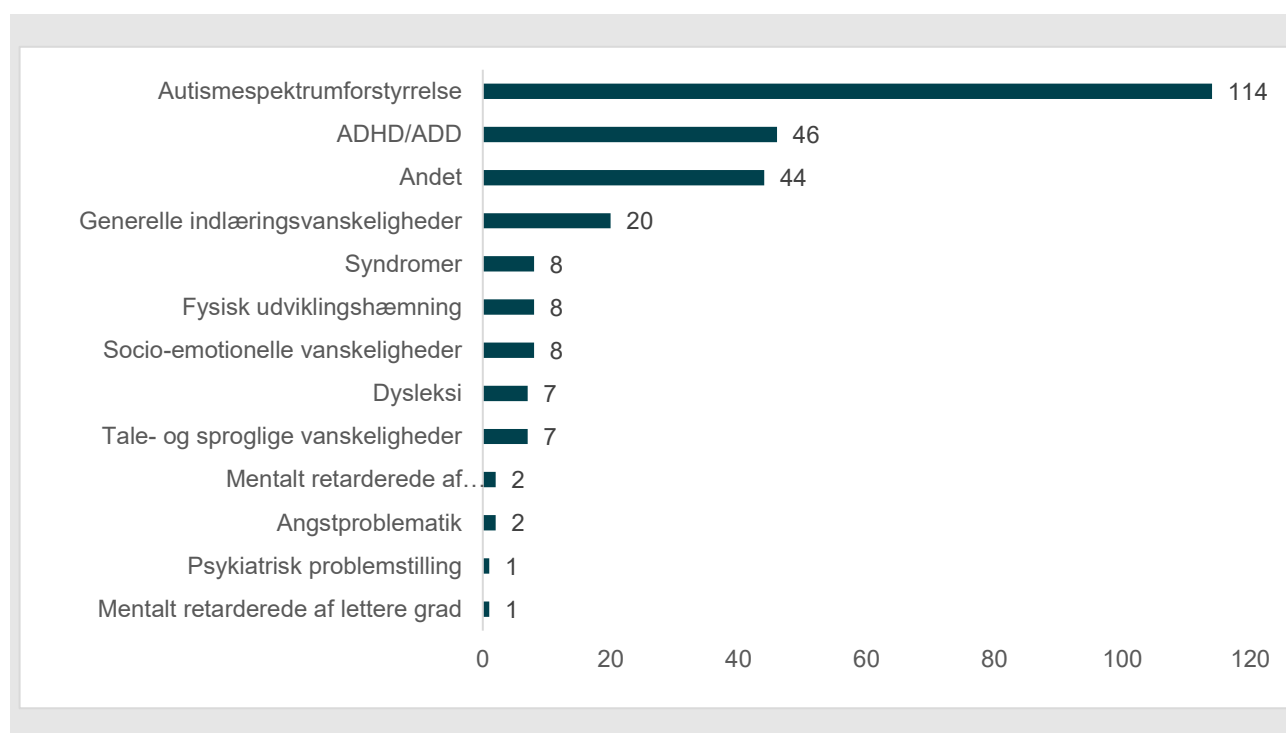
tilbud. Klagenævnet forholder sig til barnets samlede vanskeligheder og undervisningsmæssige behov og ikke kun selve henvisningsårsagen.

Når en sag afgøres i klagenævnet, bliver der foretaget en individuel vurdering af barnets samlede vanskeligheder og undervisningsmæssige behov i forhold til det undervisningstilbud, kommunen/skolen har henvist til.

I nedenstående figur er de nævnsbehandlede sager på folkeskoleområdet kategoriseret efter den primære henvisningsårsag.

I de fleste af sagerne, 114 sager ud af de 267 behandlede folkeskolesager, svarende til 43 pct., har henvisningsårsagen været kategoriseret som autismespektrumforstyrrelse.

FIGUR 5.5 PRIMÆRE HENVISNINGSÅRSAGER PÅ FOLKESKOLEOMRÅDET I 2024

Andre ofte brugte henvisningsårsager er, at eleven har ADHD/ADD og generelle indlæringsvanskeligheder. ADHD/ADD har udgjort 17 pct. af sagerne og generelle indlæringsvanskeligheder 7 pct. af sagerne.

I 44 af folkeskolesagerne, svarende til 16 pct., er henvisningsårsagen registreret under kategorien "andet". Det er sager, hvor det ikke fremgår tydeligt af sagens oplysninger, hvad der er barnets primære vanskelighed. I denne kategori kommer

også sager med børn, der har sjældne sygdomme, eller vanskeligheder, der sjældent forekommer i klagenævnets sager. Den relativt høje andel af "andet" kan tillige være et udtryk for, at mange elever ikke er udredt på tidspunktet for visitationen til specialundervisning.

Diagnoser har ikke i sig selv betydning for klagenævnets vurdering af en elevs undervisningsbehov. Klagenævnet foretager i sagerne en vurdering af de vanskeligheder og behov, eleven beskrives med i forhold til at indgå i undervisningen.

KAPITEL 6

Klager og udvalgte emner på ungdomsområdet (STU)

Det er kommunen, der træffer afgørelse om tilbud om en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU). Kommunens afgørelse om afslag på en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse, afslag på et specifikt uddannelsessted eller om indholdet af den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse kan indbringes for klagenævnet.

STU-lovens formål er, at unge med særlige behov, der ikke har mulighed for at gennemføre en anden ungdomsuddannelse, selv om den unge modtager specialundervisning eller anden specialpædagogisk støtte, får en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse, hvor den unge opnår personlige, sociale og faglige kompetencer til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt og at give unge med potentiale herfor forudsætninger for videre uddannelse og beskæftigelse.¹³

KLAGEÅRSAGER

Klagenævnet har i 2024 modtaget 61 klager om den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU). Det er et lille fald i forhold til 2023, hvor der blev modtaget 65 klager.

Når klagenævnet behandler, afgør og afslutter en sag, bliver årsagen til klagen registreret.

Der er hovedsageligt to klageårsager, der gør sig gældende på STU-området. Størstedelen af klageårsagerne handler om målgruppevurderinger, hvor kommunen har vurderet, at den unge ikke er i målgruppen til en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU).

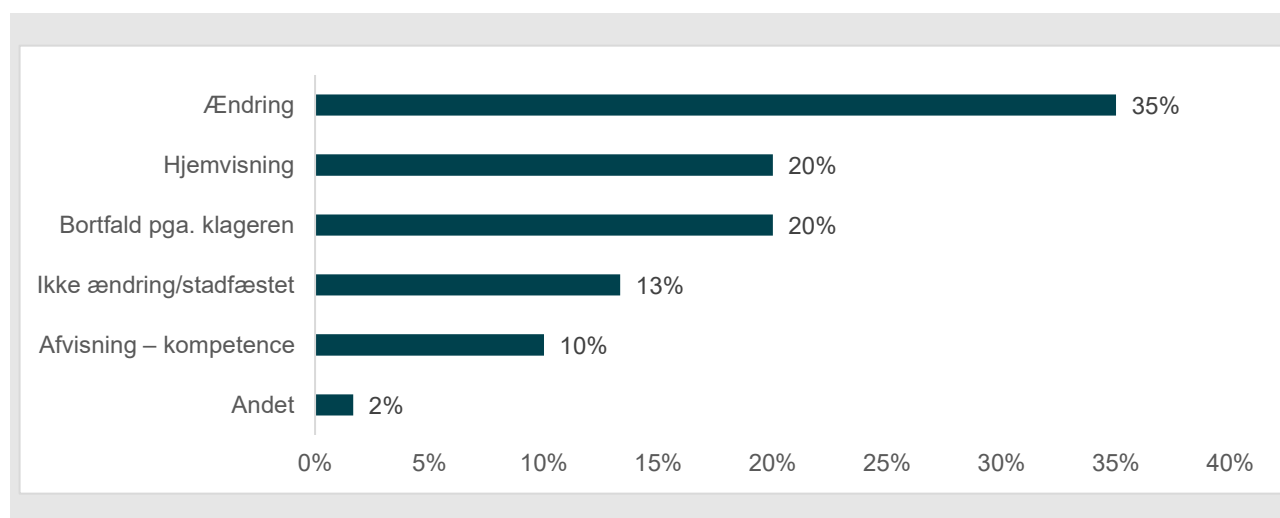
Den anden klageårsag er, at den unge ønsker at gennemføre sin STU på et andet uddannelsessted, end det kommunen har tilbudt.

AFSLUTTEDE STU SAGER

Klagenævnet har i 2024 afsluttet 60 sager på STU-området. I figur 6.1. kan udfaldet af alle afsluttede sager på STU-området ses.

¹³ Lovbekendtgørelse nr. 1077 af 11. august 2023 om særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse § 1.

FIGUR 6.1 UDFALDET AF ALLE AFSLUTTEDE STU SAGER I 2024

Som det ses i figuren er ca. 20 pct. af sagerne bortfaldet. Det er sager, der bliver afsluttet som følge af, at den unge/partsrepræsentanten har valgt at trække klagen tilbage, før nævnet når at behandle sagen. Det kan bl.a. skyldes, at der, efter at klagenævnet har modtaget klagen, er opnået enighed mellem den unge/partsrepræsentanten og kommunen om et uddannelsesstilbud.

Ca. 10 pct. af sagerne er blevet afvist, fordi klagenævnet ikke har haft kompetence til at behandle dem. Det er fx klager over afgørelser om betaling af transport til uddannelsesstedet og afgørelser om botilbud.

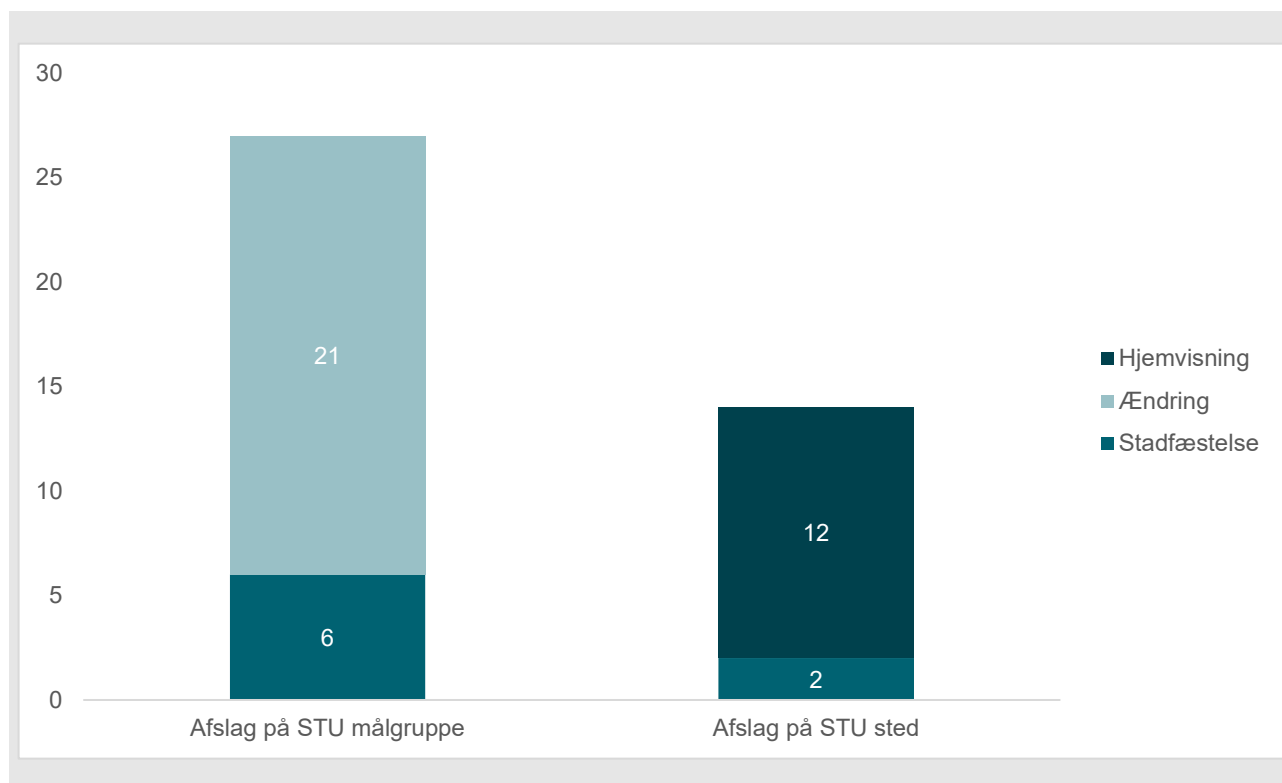
REALITETSBEHANDLEDE STU SAGER¹⁴

Af de 60 afsluttede sager på ungdomsområdet er 41 af dem blevet realitetsbehandlet i klagenævnet, hvor nævnet enten har ændret eller stadfæstet kommunens afgørelse eller hjemvist sagen til ny behandling og afgørelse i kommunen.

Figur 6.2 neden for viser, at de to hyppigste klageårsager er afslag på at tilhøre målgruppen til en STU og afslag på ønsket om et bestemt STU uddannelsessted. Højden på søjlerne er bestemt ud fra antallet af sager fordelt på klageårsager.

¹⁴ Realitetsbehandlede sager er hjemviste, ændrede, ophævede og stadfæstede sager. Afviste, henviste og bortfaldne sager tæller ikke med i realitetsbehandlede sager.

FIGUR 6.2 KLAGEÅRSAG OG UDFALD

KLAGENÆVNET HAR ÆNDRET KOMMUNENS AFGØRELSE I 78 PROCENT AF SAGERNE OM STU MÅLGRUPPE.

I figur 6.2 kan det ses, at nævnet har ændret kommunens afgørelse i 21 af de i alt 27 behandlede sager, der har handlet om, hvorvidt den unge er i målgruppen for et STU-tilbud. Det svarer til en ændringsprocent på 78 i sagerne om målgruppevurderinger. I 2023 lå ændringsprocenten på 72.

Klagenævnet har været enig i kommunens afgørelse om, at den unge ikke tilhørte målgruppen, og derfor ikke skulle tilbydes en STU, i seks af de 27 behandlede klager, svarende til 22 pct. I 2023 var klagenævnet enig i kommunens afgørelse i 16 pct. af sagerne om STU målgruppe.

I de 14 sager, der handlede om kommunens valg af STU sted, har klagenævnet været enig i to sager, svarende til 14 pct. I 2023 var klagenævnet enig i 42 pct. af sagerne om uddannelsessted.

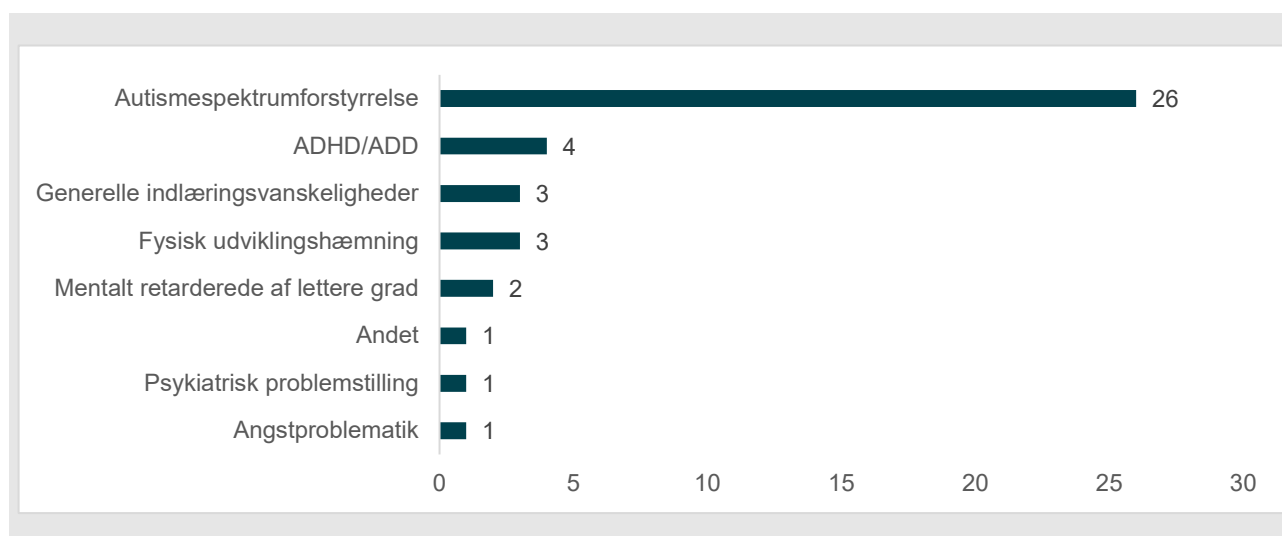
I 12 af sagerne om uddannelsessted har klagenævnet grundet utilstrækkeligt oplysningsgrundlag eller væsentlige sagsbehandlingsfejl måttet hjemvise sagen til ny behandling og afgørelse i kommunen. Se mere [nedenfor](#) under udvalgte emner.

Hjemvisningsprocenten er steget i 2024, hvor 29 procent af sagerne er blevet hjemvist. I 2023 var det 21 procent.

HENVISNINGSÅRSAGER

I de realitetsbehandlede sager registrerer klagenævnet ved en sags afslutning den primære årsag til henvisning til STU, hvis det fremgår tydeligt af oplysningerne i sagen. I figuren nedenfor kan det ses, at sager, hvor den unge er udfordret med en autismspektrumforstyrrelse, udgør langt den overvejende del af henvisningsårsagerne i klagenævnets STU-sager.

FIGUR 6.3 PRIMÆRE HENVISNINGSÅRSAGER PÅ STU-OMRÅDET I 2024

Det er ikke bestemte typer af funktionsnedsættelser eller bestemte diagnoser, der er afgørende for, om den unge er i målgruppen. Det afgørende er, om funktionsnedsættelsen forhindrer den unge i at kunne gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse.

UDVALGTE EMNER

På STU-området har klagenævnet i 2024 valgt at belyse følgende emner nærmere:

- [Afklaring af målgruppe](#)
- [Den unges mulighed for at vælge mellem flere uddannelsessteder](#)

Afklaring af målgruppe

Målgruppen for en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse – et STU tilbud – fremgår af § 1 i STU-loven.

ANVENDELSESOMRÅDE

STU-loven (LBK nr. 1077 af 11. august 2023)

§ 1, stk. 2. Den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse retter sig mod unge, der ikke har mulighed for at gennemføre en anden ungdomsuddannelse, selv om den unge modtager specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand.

Unge under 25 år, der ikke kan gennemføre en anden ungdomsuddannelse, har et retskrav på at få tilbudt en STU. Ifølge vejledning om lov om særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse¹⁵ ligestiller STU unge med særlige behov med andre unge, således at alle unge har mulighed for at få en ungdomsuddannelse.

Målgruppen for STU omfatter udelukkende unge, der ikke har mulighed for at gennemføre en anden ungdomsuddannelse, selv om den unge modtager specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand.

Det er ikke betegnelsen eller diagnosen for den unges funktionsnedsættelse, der er afgørende for, om den unge er omfattet af målgruppen. Det væsentlige er, om funktionsnedsættelsen forhindrer den unge i at kunne gennemføre en anden ungdomsuddannelse. Den unge kan godt have gode kognitive forudsætninger for at indlære, men ikke have evnen til at udnytte disse i et alment uddannelsesforløb, eventuelt med støtte, på grund af andre vanskeligheder.

Se K-meddelelse nr. 18, hvoraf det bl.a. fremgår, at der ikke kan gives afslag alene med den begrundelse, at den unge er kognitivt velfungerende.

Hvis en ung ønsker en STU, skal kommunen iværksætte en proces, som har til formål af afklare, om den unge er i målgruppen, eller om den unge med den fornødne bistand ville kunne gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse.

Vurderingen af, om den unge er i målgruppen, skal især bygge på de erfaringer og resultater, der er opnået i forbindelse med den unges skolegang frem til ansøgningstidspunktet og gennem eventuel anden beskæftigelse eller uddannelse.

¹⁵ VEJ nr. 10003 af 21. november 2024

For en række af de unge vil der allerede foreligge undersøgelser og lignende, som med en vis grad af sikkerhed placerer dem enten inden for eller uden for målgruppen. Har en ung gået i specialskole, vil det være en indikation for, at den unge er i målgruppen for en STU.

I afklaringsprocessen bør det imidlertid indgå, at der på de fleste ordinære ungdomsuddannelser er mulighed for specialpædagogisk bistand, så for de unge, der ligger i det øverste segment af STU-målgruppen, bør det overvejes og eventuelt afprøves, om de pågældende unge kan gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse med den rette støtte.¹⁶

Kommunen giver i nogle tilfælde den unge afslag på at være omfattet af målgruppen som følge af, at den unge skal afprøves yderligere. Kommunen skal sørge for at indhente yderligere oplysninger, hvis kommunen er usikker på, om den unge er omfattet af målgruppen. Men kommunen kan alene gennemføre forløb, der har til formål at afklare, om den unge er i målgruppen for en STU og/eller indhente sagkyndige oplysninger, hvis kommunen vurderer, at sagen på det foreliggende grundlag ikke er tilstrækkeligt oplyst til, at der kan træffes en korrekt afgørelse.

Kommunen må ikke indhente oplysninger, herunder via afklarende forløb, som ikke tydeligt vil tilføje ny relevant viden om den unges muligheder for at gennemføre en ordinær uddannelse med den rette støtte. Hvis kommunen kan træffe en afgørelse om målgruppe ud fra sagens foreliggende akter, skal det gøres.

STU-loven foreskriver ingen nedre grænse for målgruppen, og en ung kan derfor ikke have for store funktionsnedsættelser eller være for svagt fungerende i forhold til at få et tilbud om et særligt tilrettelagt ungdomsuddannelsesforløb.

Se K-meddelelse nr. 40, hvoraf det fremgår, at der ikke kan gives afslag med den begrundelse, at den unge ikke kan følge uddannelsens omfang på 840 timer.

Klagenævnet har i 2024 set flere eksempler på målgruppesager med unge, der får afslag på at være i målgruppen til en STU, idet kommunen vurderer, at den unge besidder ressourcerne til at kunne indgå i en ordinær ungdomsuddannelse med

¹⁶ Orienteringsbrev om STU til kommuner og UU-centre fra Undervisningsministeriet af 20. juni 2016.

støtte, og hvor klagenævnet har ændret afgørelser med henvisning til den unges lave funktionsniveau. Nævnet har i disse sager vurderet, at det vil være en længerevarende proces at bedre den unges funktionsniveau, hvorfor den unge ikke vil være i stand til at indgå i en ordinær ungdomsuddannelse inden for en overskuelig fremtid.

Der er dog også eksempler på, at klagenævnet har været enige i kommunens afslag til den unge på at være i målgruppen til en STU, og hvor nævnet har vurderet det relevant at afprøve, om den unge vil kunne gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse med den rette støtte.

Et eksempel er en ung med infantil autisme, der blev beskrevet med betydelige udfordringer i forhold til socialt samspil og kommunikation. Den unge var særligt udfordret i sammenhænge med flere mennesker eller blandt personer, som den unge ikke var tryk ved. I disse situationer blev den unge tavs og ude af stand til at kommunikere verbalt.

Den unge var normalt begavet og særdeles dygtig matematisk og systematisk. Den unge havde gået i en almen klasse frem til 8. klasse og havde sidenhen gået to år i specialklasse. Den unge havde med tæt støtte til de mundtlige eksaminer formået at afslutte 9. klasses afgangsprøve med et gennemsnit over middel og høje karakterer i flere af fagene.

Aktuelt var den unge i gang med 10. klasse på en special efterskole. Den unge fremstod pligtopfyldende og arbejdsom men deltog ikke verbalt i undervisningen og havde brug for kendt personale til at tolke sin nonverbale kommunikation, da den unge ikke kunne bede om hjælp ved behov. Den unge havde ligeledes behov for støtte, hvis den sædvanlige struktur blev brudt, men formåede med den rette støtte fortsat at deltage.

Den unge havde et stort ønske om at udvikle sig socialt og kommunikativt, og efterskolen oplevede, at den unge tog ansvar for egen udvikling. Den unge blev over tid i stand til at kommunikere sprogligt med velkendte personer og i trygge situationer. Den unge var socialt vellidt, bidrog positivt til fællesskabet og formåede at deltage i måltider i fællessalen med mange mennesker omkring sig. Den unge udviklede stille og roligt sin deltagelse i det sociale fællesskab, selvom det var energikrævende, og den unge fortsat havde behov for pauser fra det sociale.

Kommunen vurderede, at den unge ikke var i målgruppen til en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse, da den vurderede, at den unge ville kunne gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse med specialpædagogisk støtte og mentorordning.

Kommunen lagde ved afgørelsen vægt på den unges gode faglige evner, samt at den unge havde gennemført folkeskolens afgangsprøve både skriftligt og mundtligt. Kommunen foreslog den unge en særligt tilrettelagt HF med mulighed for støtte fra en mentor. Mentoren ville kunne hjælpe den unge til at fastholde sociale relationer, understøtte struktur i skoledagen og følge den unge tæt i forhold til trivslen på uddannelsen. Alternativt foreslog kommunen deltagelse på en FGU, hvor der ligeledes ville være mulighed for støtte i et inkluderende læringsmiljø, eller en HTX-linje målrettet elever med autismespektrumforstyrrelser.

Den unges forældre klagede over afgørelsen. Forældrene beskrev, at den unge på sigt ønskede at tage en HTX, men de vurderede, at den unge ikke aktuelt var klar til at indgå i en ordinær ungdomsuddannelse grundet sine personlige og sociale vanskeligheder, herunder særligt udfordringerne med at kommunikere i grupper. Den unge ønskede at indgå på en specifik STU med undervisning inden for IT, hvorigennem den unge ville kunne blive klar til at indgå i en ordinær ungdomsuddannelse på HTX.

Klagenævnet var enig i kommunens afgørelse. Nævnet var enige med den unge og forældrene i, at den unge var socialt og kommunikativt udfordret som følge af sin autismespektrumforstyrrelse og fremstod med behov for støtte til at indgå i fællesskaber. Nævnet vurderede samtidig, at den unge besad ressourcer og evner i en sådan grad, at den unge ville kunne indgå i en ordinær ungdomsuddannelse med mentorordning og støtte.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på den unges faglige kompetencer samt den personlige og sociale udvikling, den unge blev beskrevet med. Nævnet vurderede derfor, at den unge fremstod med et udviklingspotentiale i almenmiljøet, såfremt der var opmærksomhed på at tage hensyn til den unges vanskeligheder og behov i undervisningen suppleret med særlig støtte og mentorordning.

Nævnet vurderede, at det ikke var tydeligt afklaret, om den unge var i målgruppen for en STU.

Hvis en ung får afslag på at være i målgruppen for en STU har den unge altid mulighed for at rette henvendelse til kommunen og bede om at blive målgruppevurderet igen, hvis det ikke lykkes for kommunen at støtte den unge således, at den unge bliver i stand til at gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse.

Selvom en kommune har pligt til at tilbyde et særligt tilrettelagt STU-forløb, hvis den unge er i målgruppen for en STU, kan kommunen samtidig vejlede den unge om andre muligheder end STU.

En vejledning om andre muligheder end STU fritager ikke kommunen for pligten til at træffe afgørelse om, hvorvidt den unge er i målgruppen for en STU. Kommunen kan ikke undlade at give et STU-tilbud med henvisning til, at der er andre tilbud fx i socialt regi. Formålet med STU-loven er, at alle unge har ret til en ungdomsuddannelse og alle unge, der vurderes at være omfattet af målgruppen, skal have et tilbud, hvis de ønsker det.

Den unges mulighed for at vælge mellem flere uddannelsessteder

Hvis kommunen vurderer, at den unge er i målgruppen for en STU, skal kommunen give den unge tilbud om et 3-årigt STU-forløb.

Den 1. august 2023 blev STU-loven ændret. Ændringen skal sikre flere rettigheder til de unge og bedre tilrettelæggelse af den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse.

Lovens skærpede formål tydeliggør, at de unge, der har potentiale for videre uddannelse og beskæftigelse, skal have muligheder herfor, samtidig med at de skal opnå personlige, sociale og faglige kompetencer til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt.

Det er for at give den unge mere indflydelse på sit uddannelsesforløb indført, at kommunen ved den unges optagelse på uddannelsen skal give den unge flere tilbud at vælge mellem, og den unge skal inddrages i processen. Det fremgår af § 2 a i STU-loven.

§

VALGMULIGHED

STU-loven (LBK nr. 1077 af 11. august 2023)

§ 2 a. Kommunalbestyrelsen skal give den unge mulighed for at vælge mellem flere forskellige uddannelsessteder, jf. dog stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal indgå i dialog med den unge om, hvilken valgmulighed der er den bedste for den unge.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen har ikke pligt til at give den unge valgmuligheder, hvis kommunalbestyrelsen efter dialogen med den unge, jf. stk. 1, vurderer, at den unge har behov for et ekstraordinært specialiseret tilbud, og at kun ét uddannelsessted matcher den unges behov uden at indebære en urimelig lang befordrings- eller ventetid for den unge.

Stk. 3. I kommunalbestyrelsens vurdering af, hvilke uddannelsessteder den unge skal tilbydes, jf. stk. 1, indgår både faglige og økonomiske hensyn. Kommunalbestyrelsen skal foretage en konkret og individuel vurdering af den unges behov og uddannelsesstedernes tilbud og må ikke give tilbud om uddannelsessted alene ud fra økonomiske overvejelser. Kommunalbestyrelsen har ikke pligt til at oprette et nyt uddannelsessted blot for at kunne give den unge valgmuligheder. Kommunalbestyrelsen har heller ikke pligt til at give den unge mulighed for at vælge et uddannelsessted, der er uforholdsmæssig dyrere end et andet uddannelsessted, der matcher den unges behov, herunder hvis kommunalbestyrelsen efter dialog med den unge vurderer, at dette indebærer en urimelig lang befordrings- eller ventetid for den unge.

Alle valgmuligheder skal matche den unges behov samt ønsker og interesser, som afdækkes i dialog med den unge. Udkast til forløbsplanen kan anvendes i forbindelse med dialog og vejledning frem mod afgørelsen om tilbud om en STU.

KOMMUNEN KAN KUN UNDLADE AT GIVE TILBUD MED VALGMULIGHEDER HVIS:

- Kommunen efter dialog med den unge vurderer, at den unge har behov for et ekstraordinært specialiseret tilbud, og kun ét sted kan imødekomme de specialiserede behov uden at det indebærer en urimelig lang befordrings- og ventetid for den unge.
- Andre uddannelses tilbud er uforholdsmæssigt dyrere, end et andet uddannelsessted, der matcher den unges behov, herunder hvis kommunen vurderer, at dette indebærer urimelig lang befordrings- eller ventetid for den unge.

Kommunen er ikke forpligtet til at oprette et nyt uddannelses tilbud for at kunne give den unge valgmuligheder, men kommunen har altid pligt til at give den unge et tilbud med mindst ét relevant uddannelsessted.

Kommunens afgørelse om ikke at give den unge mulighed for at vælge mellem flere forskellige relevante uddannelsessteder kan ligesom indholdet af uddannelsen påklages til Klagenævnet for Specialundervisning.

Klagenævnet fortolker lovgivningen således, at kommunen før endelig afgørelse om et uddannelsessted, skal sende tilbud med mindst to relevante valgmuligheder til den unge. Tilbudet forpligter kommunen til at lade den unge vælge den mulighed, den unge ønsker. Der skal være tale om reelle valg for den unge¹⁷.

Hvis kommunen vurderer, at den unge er omfattet af undtagelsesbestemmelserne, skal det begrundes, når der gives tilbud om uddannelsessted og ved den endelige afgørelse.

¹⁷ 2022/2 LSF 121 almindelige bemærkninger, pkt. 2

De unge skal efter aftalen sikres rettighed til at vælge imellem flere relevante tilbud, som kommunalbestyrelsen forpligtes til at præsentere og vejlede om.

Bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 12.

Kommunalbestyrelsens procesledende beslutning om, hvilket uddannelsessted den unge skal tildeles, her forstået som beslutning om, hvorvidt den unge skal have valgmuligheder, er ligesom beslutning efter den gældende lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov om, hvilket uddannelsessted den unge skal have, et element i kommunalbestyrelsens afgørelse om, hvilket indhold den særligt tilrettede ungdomsuddannelse skal have for den unge.

Når den unge har haft mulighed for at vælge mellem de tilbudte uddannelsessteder, træffer kommunen afgørelse om den unges uddannelsessted og den unge modtager klagevejledning.

Hvis den unge ikke er enig i, at der kun skal gives tilbud om ét uddannelsessted, kan dette påklages til klagenævnet, når kommunen har truffet afgørelse¹⁸.

Kommunens forpligtelse til at give den unge mulighed for at vælge mellem flere uddannelsessteder gælder i forbindelse med optagelsen på uddannelsen. Pligten til at give den unge valgmuligheder gælder ikke i forbindelse med skift af uddannelsessted undervejs i forløbet af uddannelsen¹⁹.

Se K-meddelelse nr. 49 om den unges mulighed for at vælge mellem flere uddannelsessteder.

Klagenævnet har i 2024 set eksempler på, at kommunerne har fortolket regelsættet om valgmuligheder forskelligt.

I sager, hvor reglerne ikke er anvendt korrekt, kan klagenævnet hjemvise til fornyet behandling og afgørelse i kommunen.

¹⁸ 2022/2 LSF 121, bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 12

Kommunalbestyrelsens procesledende beslutning om ikke at give den unge to tilbud vil ligesom kommunalbestyrelsens andre beslutninger om indholdet af ungdomsuddannelsen kunne påklages til Klagenævnet for Specialundervisning som led i afgørelsen om indholdet.

¹⁹ 2022/2 LSF 121, bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 12.

Et eksempel er en ung, der blev vurderet i målgruppen til en STU, og derfor var berettiget til et STU-forløb. Kommunen bevilgede et 3-årigt forløb på kommunens eget STU uddannelsessted.

Kommunen gav samtidig afslag på det uddannelsessted, den unge ønskede, med henvisning til, at det ønskede uddannelsessted var uforholdsmæssigt dyrere end kommunens eget STU uddannelsessted. Kommunen bemærkede, at der ikke var pligt til at give den unge mulighed for at vælge et STU uddannelsessted, der var uforholdsmæssigt dyrere end et andet sted, der ville kunne imødekomme den unges behov. Kommunen havde i afgørelsen foretaget en prissammenligning mellem de to STU uddannelsessteder.

Den unge klagede, da den unge ikke var enig i, at det bevilgede STU forløb kunne matche den unges behov.

Klagenævnet hjemviste sagen til fornyet behandling i kommunen.

Det var nævnets vurdering, at afgørelsen var mangelfuld, da kommunen ikke havde opfyldt sin forpligtelse til at give den unge mulighed for at vælge mellem flere uddannelsessteder.

Nævnet henviste til, at det ikke var tilstrækkeligt, at der havde været dialog med den unge om to uddannelsessteder. Nævnet bemærkede, at den unges ønske var taget med i vurderingen, men kommunen havde ikke tilbudt den unge et reelt valg mellem mindst to uddannelsessteder, der matchede den unges ønsker og behov, og som samtidig ikke faldt ind under undtagelsesbestemmelserne.

Forløbsplanens betydning

Indholdet i og tilrettelæggelsen af den unges uddannelse fastlægges i en individuel forløbsplan.

Kommunen skal udarbejde forløbsplanen i dialog med den unge, og der skal ved udarbejdelsen tages udgangspunkt i den unges forudsætninger og behov, herunder skabes en inkluderende ramme tilpasset den unges forståelsesniveau for at sikre, at den unges behov og ønsker bliver hørt og inddraget.

Forløbsplanen skal indeholde en oversigt over de aktiviteter, herunder praktikophold, som skal indgå i den unges uddannelsesforløb. Forløbsplanen skal ligeledes indeholde progressionsmål for den unge.

Forløbsplanen skal løbende opdateres med dokumentation af aktiviteter, der har til formål at afklare den unges overgang til videre uddannelse, beskæftigelse, fritidstilbud eller sociale aktiviteter.

Der skal ved udarbejdelse af forløbsplanen anvendes den skabelon, som findes i bilag 1 i STU-bekendtgørelsen.²⁰

Hvis den unge ikke er tilfreds med kommunens valg af uddannelsessted, kan den unge klage til klagenævnet.

Klagenævnet foretager ved behandling af sagen en vurdering af, om kommunens valg af uddannelsessted kan imødekomme den unges vanskeligheder, behov, mål og ønsker for uddannelsen, som de fremgår af forløbsplanen. Udtalelser om den unge fra sagkyndige, herunder (PPR) og skoler, hvor den unge har været optaget, indeholder ligeledes væsentlige oplysninger, som indgår i klagenævnets vurdering.

Indholdet af den konkrete forløbsplan er et vigtigt grundlag for klagenævnets vurdering af, om kommunens valg af uddannelsessted kan imødekomme den unges behov.

Det er således relevant også for den unge selv at være opmærksom på at få skrevet mål og ønsker ind i forløbsplanen.

Vurderer klagenævnet, at tilbuddet ikke kan imødekomme den unge, træffer nævnet afgørelse om, at kommunen skal visitere til et andet STU tilbud, der i højere grad imødekommer den unges behov. Nævnet har ikke kompetence til at henvise til et bestemt STU tilbud.

²⁰ BEK nr. 1194 af 27. september 2023

KAPITEL 7

**KLAGENÆVNET
KAN ALENE
TAGE STILLING
TIL REGIONALE
TILBUD FOR
BØRN, DER IKKE
HAR PÅBE-
GYNDT DERES
SKOLEGANG**

Klager om børn, der ikke har påbegyndt skolegangen

Klagenævnet kan tage stilling til klager over kommunens afgørelse om henvisning eller afslag på henvisning til specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke er påbegyndt deres skolegang. Klagenævnet har kun kompetence til at behandle en klagesag på dette område, hvis den vedrører et regionalt tilbud.

Klagenævnet kan også tage stilling til klager over regionsrådenes afgørelse om det nærmere indhold af den specialpædagogiske bistand for børn i førskolealderen, der er henvist til et af de regionale tilbud.²¹

I 2024 har klagenævnet ikke modtaget klager om et barn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen. I 2023 modtog klagenævnet én klage.

Klagenævnet afviste i 2023 at behandle den modtagne klage, da den ikke vedrørte et regionalt tilbud.

²¹ Lovbekendtgørelse nr. 989 af 27. august 2024 om folkeskolen § 51, stk. 3 og 8.

KAPITEL 8

Klager på voksenområdet

Klagenævnet kan i sager om kompenserende specialundervisning for voksne alene tage stilling til retlige spørgsmål.²² Klagenævnet kan således ikke tage stilling til den faglige vurdering i kommunens afgørelse, men alene til, om kommunens vurdering af behovet for kompenserende specialundervisning er foretaget på baggrund af lovlige (saglige) kriterier, og om forvaltningslovens regler om blandt andet partshøring, begrundelse og klagevejledning er overholdt.

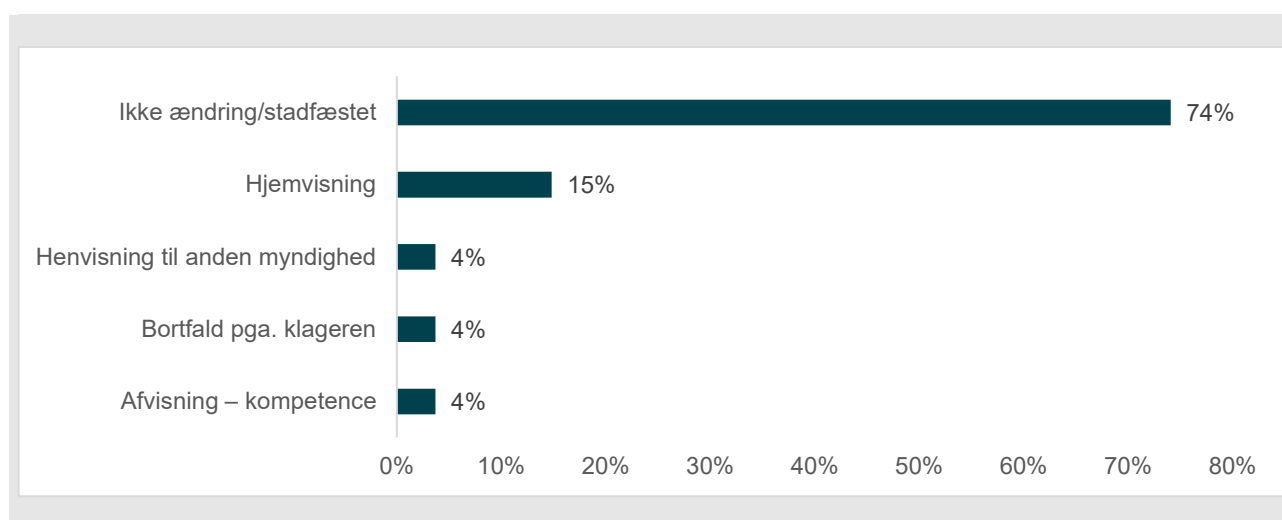
**KLAGENÆVNET
KAN ALENE TAGE
STILLING TIL
RETLIGE
SPØRGSMÅL I
VOKSENSAGER**

Da klagenævnet alene kan tage stilling til retlige spørgsmål i klagesager om specialundervisning for voksne, kan nævnet kun træffe afgørelse om, at sagen enten skal hjemvises til ny behandling i kommunen som følge af væsentlige retlige mangler, eller at kommunens afgørelse stadfæstes (opretholdes).

Klagenævnet kan ikke tage stilling til, om borgeren skal have et specialundervisningstilbud eller ej, eller om det undervisningstilbud, kommunen tilbyder, er tilstrækkeligt.

Klagenævnet har modtaget 34 klager om specialundervisning for voksne i 2024. I 2023 modtog klagenævnet 38 klager på voksenområdet.

FIGUR 8.1 UDFALDET AF AFSLUTTEDE VOKSENSAGER I 2024

Klagenævnet har afsluttet 27 klagesager på voksenområdet i 2024.

²² Bekendtgørelse nr. 378 af 28. april 2006 om specialundervisning for voksne § 17, stk. 1.

I 20 af sagerne har klagenævnet stadfæstet (opretholdt) kommunens afgørelse, svarende til 74 pct. Det er en stigning i forhold til 2023, hvor det var 68 pct. af de afsluttede sager, der blev stadfæstet.

I fire af de 27 klagesager, svarende til 15 pct. har nævnet vurderet, at kommunens afgørelse havde så væsentlige retlige mangler, at sagen skulle hjemvises til en ny behandling i kommunen. I 2023 var hjemvisningsprocenten i samme niveau.

De øvrige tre afsluttede sager i 2024 er bortfaldet og afvist i henhold til årsagerne angivet i figur 8.1 ovenfor.

KAPITEL 9

Kommunernes sagsbehandling

Når klagenævnet behandler klager over kommunernes afgørelser foretager nævnet også en vurdering af, om kommunen i sin sagsbehandling har overholdt forvaltningsretlige regler og principper om fx genvurderingsfrist og begrundelse for afgørelsen.

Det er udelukkende i de sager, som klagenævnet realitetsbehandler²³, at det registreres, om kommunerne har begået fejl i deres sagsbehandling.

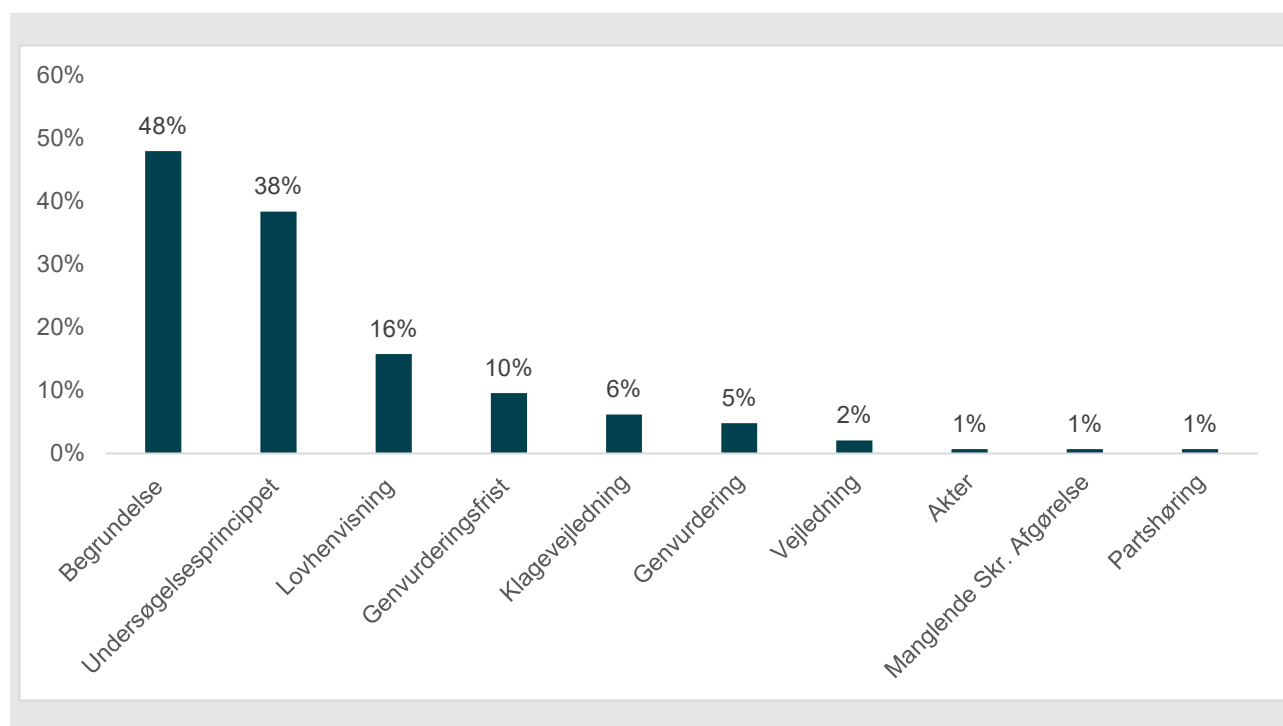
Klagenævnet har i 2024 realitetsbehandlet 332 sager. I 146 af disse har der været formelle fejl i kommunernes sagsbehandling, svarende til 44 pct. Det skal bemærkes, at der kan være flere formelle fejl i en enkelt sag. Fejlprocenten er steget lidt i forhold til 2023, hvor der var fejl i kommunernes sagsbehandling i 111 ud af 299 sager, svarende til 37 pct.

Klagenævnet følger Ankestyrelsens retningslinjer i forhold til formulering og registrering af kritik af formelle fejl i kommunernes sagsbehandling. Klagenævnet udtaler således kun kritik ved overtrædelse af garantiforskrifter (fx manglende begrundelse eller partshøring) og ved overtrædelse af væsentlige ordensforskrifter (fx manglende eller utilstrækkelig klagevejledning).

I sager, der ændres eller hjemvises, udtaler klagenævnet kun kritik, når årsagen til ændringen eller hjemvisningen skyldes andet end væsentlige formelle sagsbehandlingsfejl. Det betyder, at der udtales kritik af formelle sagsbehandlingsfejl i sager, der fx hjemvises grundet forkert anvendelse af de materielle regler.

²³ Realitetsbehandlede sager er hjemviste, ændrede, ophævede og stadfæstede sager. Afviste, henviste og bortfaldne sager tæller ikke med i realitetsbehandlede sager.

FIGUR 9.1 OVERSICHT OVER FORMELLE FEJL I 2024

BEGRUNDELSE

Den oftest forekommende fejl i kommunernes afgørelse i 2024 er utilstrækkelig eller manglende begrundelse til borgeren. Disse har udgjort 48 pct. af de formelle fejl.

Når der er registreret og formuleret kritik i klagenævnets afgørelse i forhold til utilstrækkelig eller manglende begrundelse, skyldes det ofte, at kommunen ikke tydeligt har forklaret, hvad kommunen har lagt vægt på i vurderingen, og hvilken betydning det har for resultatet.

En skriftlig afgørelse skal indeholde en begrundelse, hvis parten ikke får fuldt ud medhold.

Sagens faktiske omstændigheder og de relevante regler er grundlaget for afgørelsen. Det skal derfor fremgå af begrundelsen, hvilke oplysninger i sagen, der har været afgørende for kommunens vurdering. Begrundelsen skal også indeholde en henvisning til relevante retsregler.

En fyldestgørende begrundelse vil efter omstændighederne ligeledes kræve en stillingtagen til eventuelle synspunkter, borgeren har gjort gældende. Hvis der i afgørelsen indgår et skøn, skal hovedhensynene, som har været bestemmende for skønnet også angives. Der skal foretages et skøn, når resultatet ikke kan læses direkte ud af bestemmelserne i lovgivningen og

det er nødvendigt at foretage en afvejning af hvilke forhold, der skal lægges mest vægt på.

BEGRUNDELSEN SKAL:

- Give borgeren fuld information om grundlaget og baggrunden for afgørelsen
- Bidrage til at sikre, at grundlaget for afgørelsen er sagligt og fyldestgørende
- Udgøre et væsentligt grundlag for borgerens overvejelser om at klage over kommunens afgørelse
- Give klageinstansen mulighed for at vurdere afgørelsens holdbarhed

I K-meddelelse nr. 5 har klagenævnet vejledt nærmere om de krav, der er til sagsbehandlingen, når myndighederne træffer afgørelser om specialundervisning på folkeskoleområdet.

Det er en afgørelse, når en myndighed beslutter, hvad der skal være ret (eller ikke ret) for elever med særlige behov. Afgørelsen skal derfor leve op til de krav, der gælder efter såvel folkeskoleloven som forvaltningsloven.

Det er også en afgørelse, når skolens leder mindst én gang om året skal tage stilling til, om specialundervisningen skal fortsætte, ændres eller ophøre. Revisitationer skal derfor også være i afgørelsesform med begrundelse og klagevejledning.

Se mere i Ankestyrelsens håndbog og Børne- og Undervisningsministeriets vejledning:

[At skrive en afgørelse — Ankestyrelsen \(ast.dk\)](http://ast.dk)

[Ny vejledning til skoleledere om forvaltningsretlige regler | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](http://uvm.dk)

AFGØRELSESSKABELON

På klagenævnets hjemmeside ligger der en skabelon og et eksempel på en afgørelse på folkeskoleområdet og på STU-området, som overholder forvaltningslovens krav til indholdet af en begrundelse og klagevejledning.

Skabelonerne er lavet som hjælp og inspiration til kommuner og skoleledere, når de skal skrive afgørelser.

Dette link fører direkte til afgørelsesskabelonerne.

[Afgørelsesskabelon](#)

UNDERSØGELSESPRINCIPPET

38 pct. af de formelle fejl er blevet registreret som fejl i forhold til undersøgelsesprincippet. Det sker, når klagenævnet vurderer, at kommunen ikke har oplyst sagen tilstrækkeligt, inden der er blevet truffet afgørelse.

Det er en forudsætning for at træffe en rigtig afgørelse, at de nødvendige oplysninger er til stede. Det er kommunens ansvar at sikre, at alle relevante oplysninger er indhentet, inden kommunen træffer afgørelse. Sagen skal være forsvarligt oplyst, og der må ikke mangle oplysninger eller nødvendig dokumentation.

Det følger af det forvaltningsretlige grundlæggende princip kaldet officialprincippet eller undersøgelsesprincippet.

§

Undersøgelsesprincippet

Inden en myndighed kan træffe afgørelse i en sag, skal sagen forberedes. Der skal tilvejebringes det retsgrundlag og de faktiske oplysninger, som er nødvendige for at træffe en rigtig afgørelse.

Det er et grundlæggende princip i forvaltningsretten. Princippet kaldes officialprincippet eller undersøgelsesprincippet.

Formålet med undersøgelsesprincippet er at nå til den materielt rigtige afgørelse. En myndighed må ikke træffe afgørelse på et utilstrækkeligt grundlag.

Ansaret for at oplyse en sag påhviler den myndighed, der træffer afgørelse.

Undersøgelsesprincippet er ikke generelt lovfæstet i forvaltningsretten, men er udtryk for en almindelig retsgrundsætning, der kun kan fraviges med lovhjemmel.²⁴

Hvis sagen ikke er tilstrækkeligt oplyst, fører det oftest til, at klagenævnet er nødsaget til at hjemvise sagen til fornyet behandling. Se mere om betydningen af en aktuel pædagogisk-psykologisk vurdering (PPV) i folkeskolesagerne under afsnittet om hjemvisninger i [kapitel 4](#).

LOVHENVISNING

Ifølge forvaltningslovens § 24 skal der i en afgørelse være henvist til de retsregler, afgørelsen er truffet efter.

Utilstrækkelig eller manglende lovhenvvisning i kommunens afgørelse har udgjort 16 pct. af de formelle fejl.

Denne fejl skyldes ofte, at kommunerne ikke har været opmærksomme på, at der er kommet en ny lovbekendtgørelse og fortsat henviser til en historisk version eller kun til bekendtgørelsen for området.

²⁴ Folketingets Ombudsmand, overblik #8 om officialprincippet

GENVURDERING

Fejl i forbindelse med genvurdering eller manglende overholdelse af genvurderingsfristen har udgjort henholdsvis 5 og 10 pct. af de formelle fejl.

Reglerne om genvurdering på folkeskoleområdet fremgår af folkeskoleloven og specialundervisningsbekendtgørelsens kapitel 8.

REGLERNE OM PROCEDUREN FOR GENVURDERING FREMGAAR AF SPECIALUN- DERVISNINGSBE- KENDTGØRELSEN §§ 21 OG 22

Folkeskoleloven (LBK nr. 989 af 27. august 2024)

§ 51 b. Klage til Klagenævnet for Specialundervisning, jf. § 51, stk. 3-5, 8 og 9, skal indgives til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Den myndighed, der har truffet afgørelsen, vurderer, om der er grundlag for at give klager helt eller delvis medhold.

Stk. 2. Giver den myndighed, som har truffet afgørelsen, ikke klageren medhold, sender myndigheden klagen og begrundelse for afgørelsen og genvurderingen videre til Klagenævnet for Specialundervisning.

Stk. 3. Børne- og undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om behandlingen af klagesager, herunder regler om tidsfrister for genvurdering og videresendelse af klager.

Klager over afgørelser om specialundervisning skal indgives til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Myndigheden, der har truffet afgørelsen skal herefter inden for 4 uger foretage en vurdering af, om der er grundlag for at give klager helt eller delvist medhold i klagen.

Hvis myndigheden ikke kan foretage genvurderingen inden 4 uger, fordi der skal skaffes yderligere oplysninger, vurdering eller lignende, skal forældrene have underretning herom samt besked om, hvornår genvurderingen forventes færdig.

Hvis myndigheden efter genvurderingen giver forældrene helt eller delvist medhold i klagen, skal myndigheden sende en ny afgørelse til forældrene.

Hvis der kun gives delvist medhold, skal forældrene inden 4 uger fra afgørelsens modtagelse meddele, om de ønsker at fastholde klagen. Hvis forældrene ønsker at fastholde klagen, skal myndigheden sende klagen og genvurderingen til klagenævnet inden 2 uger efter modtagelsen. Myndigheden skal samtidig orientere forældrene om, at klagen videresendes til klagenævnet.

**SE MERE OM
HVILKE DOKU-
MENTER, DER
SKAL MEDSEN-
DES KLAGEN I
KAPITEL 3, SIDE
23**

Hvis myndigheden derimod vurderer, at afgørelsen skal fastholdes, skal myndigheden inden for 4 uger sende en genvurdering med begrundelse samt en række dokumenter til klagenævnet med henblik på klagenævnets vurdering af sagen. Det betyder, at sagen skal sendes til klagenævnet inden for 4 uger fra modtagelsen af klagen, hvis kommunen fastholder sin afgørelse. Samtidig hermed skal myndigheden orientere forældrene om fremsendelse af klagen.

Der skal ikke foretages genvurdering på STU- eller voksenområdet, da disse påklages direkte til Klagenævnet for Specialundervisning.

KLAGEVEJLEDNING

6 pct. af de formelle fejl har handlet om utilstrækkelig eller manglende klagevejledning i kommunens afgørelse.

Reglen om klagevejledning findes i forvaltningslovens § 25.

FORVALTNINGSLOVEN

Lovbekendtgørelsen (LBK 433 af 22. april 2014)

§ 25. Afgørelser, som kan påklages til anden forvaltningsmyndighed, skal, når de meddeles skriftligt, være ledsaget af en vejledning om klageadgang med angivelse af klageinstans og oplysning om fremgangsmåden ved indgivelse af klage, herunder om eventuel tidsfrist. Det gælder dog ikke, hvis afgørelsen fuldt ud giver den pågældende part medhold.

Det er fx en formel fejl, hvis kommunen har sat en klagefrist på 4 uger i klagevejledningen til en afgørelse om den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse. Der er ingen klagefrist i disse sager, og kommunens klagevejledning er derfor forkert.

Se mere om klagefrister og -procedure for klagenævnets sagsområder i [kapitel 2](#).

BILAG 1

Kommuneoversigt folkeskole-sager

Folkeskole Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehandlede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Aabenraa Kommune	4	3	2	1	0
Aalborg Kommune	3	2	1	1	0
Aarhus Kommune	2	2	2	0	0
Albertslund Kommune	1	0	0	0	0
Allerød Kommune	1	1	1	0	0
Assens Kommune	2	1	1	0	0
Ballerup Kommune	9	9	4	5	0
Billund Kommune	8	7	0	2	5
Bornholms Regionskom- mune	4	3	0	1	2
Brøndby Kommune	1	0	0	0	0
Brønderslev Kommune	8	5	0	5	0
Dragør Kommune	2	2	0	1	1
Egedal Kommune	5	3	0	2	1
Esbjerg Kommune	4	2	1	0	1
Fanø Kommune	0	0	0	0	0
Faaborg-Midtfyn Kommune	0	0	0	0	0
Favrskov Kommune	1	0	0	0	0
Faxe Kommune	8	7	5	1	1
Fredensborg Kommune	0	0	0	0	0
Fredericia Kommune	6	6	1	4	1
Frederiksberg Kommune	4	2	0	2	0
Frederikshavn Kommune	1	0	0	0	0
Frederikssund Kommune	13	8	3	3	2
Furesø Kommune	2	1	1	0	0
Gentofte Kommune	5	1	1	0	0
Gladsaxe Kommune	3	0	0	0	0
Glostrup Kommune	4	3	2	1	0
Greve Kommune	7	1	0	1	0
Gribskov Kommune	5	3	1	2	0

Folkeskole Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehandlede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Guldborgsund Kommune	2	1	0	1	0
Haderslev Kommune	8	6	3	1	2
Halsnæs Kommune	7	6	2	2	2
Hedensted Kommune	1	1	1	0	0
Helsingør Kommune	8	4	1	1	2
Herlev Kommune	1	0	0	0	0
Herning Kommune	5	5	0	5	0
Hillerød Kommune	1	0	0	0	0
Hjørring Kommune	1	1	1	0	0
Holbæk Kommune	16	15	6	8	1
Holstebro Kommune	7	7	3	4	0
Horsens Kommune	4	3	3	0	0
Hvidovre Kommune	7	6	6	0	0
Høje-Taastrup Kommune	3	1	0	1	0
Hørsholm Kommune	1	0	0	0	0
Ikast-Brande Kommune	2	1	0	1	0
Ishøj Kommune	1	1	1	0	0
Jammerbugt Kommune	0	0	0	0	0
Kalundborg Kommune	18	15	6	9	0
Kerteminde Kommune	0	0	0	0	0
Kolding Kommune	7	5	2	2	1
Københavns Kommune	45	29	13	14	2
Køge Kommune	3	2	0	0	2
Langeland Kommune	0	0	0	0	0
Lejre Kommune	11	5	1	3	1
Lemvig Kommune	0	0	0	0	0
Lolland Kommune	4	3	1	2	0
Lyngby-Taarbæk Kom- mune	7	6	1	3	2
Læsø Kommune	0	0	0	0	0
Mariagerfjord Kommune	0	0	0	0	0
Middelfart Kommune	3	1	1	0	0
Morsø Kommune	1	1	0	0	1
Norrdjurs Kommune	2	2	1	0	1

Folkeskole Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehandlede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Nordfyns Kommune	7	4	0	0	4
Nyborg Kommune	2	1	0	1	0
Næstved Kommune	2	1	1	0	0
Odder Kommune	5	4	0	3	1
Odense Kommune	3	2	1	0	1
Odsherred Kommune	0	0	0	0	0
Randers Kommune	3	3	0	1	2
Rebild Kommune	3	0	0	0	0
Ringkøbing-Skjern Kom- mune	0	0	0	0	0
Ringsted Kommune	3	2	0	2	0
Roskilde Kommune	5	3	0	1	2
Rudersdal Kommune	0	0	0	0	0
Rødovre Kommune	9	7	1	3	3
Samsø Kommune	0	0	0	0	0
Silkeborg Kommune	1	0	0	0	0
Skanderborg Kommune	0	0	0	0	0
Skive Kommune	0	0	0	0	0
Slagelse Kommune	3	2	0	1	1
Solrød Kommune	3	1	1	0	0
Sorø Kommune	3	2	2	0	0
Stevns Kommune	2	1	0	0	1
Struer Kommune	0	0	0	0	0
Svendborg Kommune	1	0	0	0	0
Syddjurs Kommune	3	3	2	1	0
Sønderborg Kommune	1	1	0	1	0
Thisted Kommune	4	3	1	1	1
Tønder Kommune	2	2	0	1	1
Tårnby Kommune	4	1	1	0	0
Vallensbæk	8	6	2	3	1
Varde Kommune	0	0	0	0	0
Vejen Kommune	4	3	1	2	0
Vejle Kommune	10	9	4	3	2
Vesthimmerlands Kom- mune	4	4	2	0	2

Folkeskole Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehandlede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Viborg Kommune	0	0	0	0	0
Vordingborg Kommune	3	3	1	0	2
Ærø Kommune	0	0	0	0	0
Total	387	267	99	113	55

BILAG 2

Kommuneoversigt STU-sager

STU Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehand- lede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Aabenraa Kommune	0	0	0	0	0
Aalborg Kommune	2	2	1	0	1
Aarhus Kommune	3	2	1	0	1
Albertslund Kommune	0	0	0	0	0
Allerød Kommune	0	0	0	0	0
Assens Kommune	0	0	0	0	0
Ballerup Kommune	0	0	0	0	0
Billund Kommune	0	0	0	0	0
Bornholms Regionskom- mune	1	0	0	0	0
Brøndby Kommune	0	0	0	0	0
Brønderslev Kommune	3	2	0	2	0
Dragør Kommune	0	0	0	0	0
Egedal Kommune	0	0	0	0	0
Esbjerg Kommune	0	0	0	0	0
Fanø Kommune	0	0	0	0	0
Faaborg-Midtfyn Kommune	2	1	0	0	1
Favrskov Kommune	1	1	1	0	0
Faxe Kommune	0	0	0	0	0
Fredensborg Kommune	0	0	0	0	0
Fredericia Kommune	2	1	0	0	1
Frederiksberg Kommune	0	0	0	0	0
Frederikshavn Kommune	0	0	0	0	0
Frederikssund Kommune	2	2	0	2	0
Furesø Kommune	0	0	0	0	0
Gentofte Kommune	3	1	1	0	0
Gladsaxe Kommune	0	0	0	0	0
Glostrup Kommune	0	0	0	0	0
Greve Kommune	0	0	0	0	0
Gribskov Kommune	0	0	0	0	0
Guldborgsund Kommune	0	0	0	0	0
Haderslev Kommune	0	0	0	0	0

STU Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehand- lede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Halsnæs Kommune	0	0	0	0	0
Hedensted Kommune	0	0	0	0	0
Helsingør Kommune	1	1	0	0	1
Herlev Kommune	2	2	0	2	0
Herning Kommune	0	0	0	0	0
Hillerød Kommune	2	1	0	1	0
Hjørring Kommune	1	1	0	1	0
Holbæk Kommune	3	2	0	1	1
Holstebro Kommune	0	0	0	0	0
Horsens Kommune	2	1	0	1	0
Hvidovre Kommune	0	0	0	0	0
Høje-Taastrup Kommune	0	0	0	0	0
Hørsholm Kommune	0	0	0	0	0
Ikast-Brande Kommune	0	0	0	0	0
Ishøj Kommune	0	0	0	0	0
Jammerbugt Kommune	1	1	0	1	0
Kalundborg Kommune	0	0	0	0	0
Kerteminde Kommune	0	0	0	0	0
Kolding Kommune	2	2	1	0	1
Københavns Kommune	4	2	0	0	2
Køge Kommune	0	0	0	0	0
Langeland Kommune	0	0	0	0	0
Lejre Kommune	2	2	0	2	0
Lemvig Kommune	0	0	0	0	0
Lolland Kommune	1	0	0	0	0
Lyngby-Taarbæk Kommune	1	1	0	1	0
Læsø Kommune	0	0	0	0	0
Mariagerfjord Kommune	0	0	0	0	0
Middelfart Kommune	0	0	0	0	0
Morsø Kommune	0	0	0	0	0
Norddjurs Kommune	0	0	0	0	0
Nordfyns Kommune	0	0	0	0	0
Nyborg Kommune	0	0	0	0	0
Næstved Kommune	0	0	0	0	0

STU Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehand- lede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Odder Kommune	0	0	0	0	0
Odense Kommune	1	0	0	0	0
Odsherred Kommune	1	0	0	0	0
Randers Kommune	1	0	0	0	0
Rebild Kommune	0	0	0	0	0
Ringkøbing-Skjern Kom- mune	1	1	0	1	0
Ringsted Kommune	1	1	0	0	1
Roskilde Kommune	0	0	0	0	0
Rudersdal Kommune	0	0	0	0	0
Rødovre Kommune	1	0	0	0	0
Samsø Kommune	0	0	0	0	0
Silkeborg Kommune	0	0	0	0	0
Skanderborg Kommune	1	1	0	1	0
Skive Kommune	3	3	0	2	1
Slagelse Kommune	1	1	1	0	0
Solrød Kommune	0	0	0	0	0
Sorø Kommune	0	0	0	0	0
Stevns Kommune	0	0	0	0	0
Struer Kommune	1	1	0	0	1
Svendborg Kommune	0	0	0	0	0
Syddjurs Kommune	0	0	0	0	0
Sønderborg Kommune	0	0	0	0	0
Thisted Kommune	0	0	0	0	0
Tønder Kommune	0	0	0	0	0
Tårnby Kommune	0	0	0	0	0
Vallensbæk	0	0	0	0	0
Varde Kommune	0	0	0	0	0
Vejen Kommune	5	3	2	1	0
Vejle Kommune	2	2	0	2	0
Vesthimmerlands Kommune	0	0	0	0	0
Viborg Kommune	0	0	0	0	0
Vordingborg Kommune	0	0	0	0	0
Ærø Kommune	0	0	0	0	0

STU Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehand- lede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Total	60	41	8	21	12